Werkbladen bij het educatief pakket
voor kleuters en 1ste graad lager onderwijs
(try-out-versie)

De Notenboom
Tervuursesteenweg 84
2800 Mechelen
0479 68 92 92
info@denotenboom.net
www.denotenboom.net

VORMEN vzw
Patriottenstraat 27
2600 Antwerpen
mensenrechteneducatie @vormen.org
032938215
www.vormen.org

Colofon

Dit is bijlage bij het educatief pakket bij de musical 'Het land van Kwien' van De Notenboom vzw voor kleuters en de 1ste graad lager onderwijs

Dit pakket werd gerealiseerd voor VORMEN vzw door Mieke Verwaest

Verantwoordelijke uitgever
VORMEN vzw
Expertisecentrum voor mensenrechten- en kinderrechteneducatie
Patriottenstraat 27
2600 Antwerpen
Tel. 03 293 82 15 – fax 02 611 75 18
E-mail mensenrechteneducatie@vormen.org

www.vormen.org

ISBN
© 2009 VORMEN vzw

Met steun van de Vlaamse overheid

De Vlaamse Gemeenschap kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor de inhoud van dit pakket.

Inhoudstafel

Werkblad 1a : Babbelspel over kinderrechten ---------- 5

Werkblad 1b: Spelbordbabbelspel ---------- 6

Werkblad 1c: Kleurkaartjes kinderrechtentekeningen ---------- 7

Werkblad 1d: Kleurkaartjes kinderrechtentekeningen ---------- 8

Werkblad 1e: Poster Kinderrechtentekeningen ---------- 9

Werkblad 2(a): Overzicht hoekenwerk + participatieve evaluatie ---------- 10

Werkblad 2(b): Smileys ---------- 11

Werkblad 3(a): Kleurplaat 1 ---------- 12

Werkblad 3(b): Kleurplaat 2 ---------- 13

Werkblad 3(c): Kleurplaat 3 ---------- 14

Werkblad 3(d): Kleurplaat 4 ---------- 15

Werkblad 3(e): Kleurplaat 5 ---------- 16

Werkblad 3(f): Kleurplaat 6 ---------- 17

Werkblad 3(g): Kleurplaat 7 ---------- 18

Werkblad 3(h): Kleurplaat 8 ---------- 19

Werkblad 3(i): Kleurplaat 9 ---------- 20

Werkblad 3(j): Kleurplaat 10 ---------- 21

Werkblad 3(k): Kleurplaat 11 ---------- 22

Werkblad 3(l) : Kleurplaat 12 ---------- 23

Werkblad 3(m): Kleurplaat 13 ---------- 24

Werkblad 3(n): Kleurplaat 14 ---------- 25

Werkblad 3(o): Kleurplaat 15 ---------- 26

Werkblad 3(p): Kleurplaat 16 ---------- 27

Werkblad 3(q): Kleurplaat 17 ---------- 28

Werkblad 4: Tekening gelijke kansen ---------- 29

Werkblad 5: Wat hoort bij elkaar? ---------- 30

Werkblad 6: Kaartspelletje maken ---------- 31

Werkblad 7: Kinderrechten-domino ---------- 33

Werkblad 8: Rijmoefening ---------- 38

Werkblad 9: Kinderrechtenpuzzel maken ---------- 39

Werkblad 10: Woorden klappen ---------- 40

Werkblad 11: Kinderrechtenmemory ---------- 41

Werkblad 12: Doolhofspel ---------- 42

Werkblad 13: Dokter/ patiënt- spel ---------- 43

Werkblad 14: Kinderrechtenlied 'Jij bent uniek' ---------- 44

Werkblad 15: Didactische tips om het kinderrechtenlied aan te leren---------- 46

Werkblad 16: 'Het land van Kwien' (korte versie) ---------- 48

Werkblad 16: 'Het land van Kwien' (korte versie) ---------- 48

Werkblad 17: Tekeningen insecten ---------- 51

Werkblad 18: Schilderijen maken ---------- 55

Werkblad 19: Schoenen knutselen ---------- 56

Werkblad 20: Spiegels met lijst maken ---------- 57

Werkblad 21: Prinsessenkroon maken ---------- 58

Werkblad 22: Zelf muziekinstrumenten maken ---------- 59

Werkblad 23: Zelf speelgoed maken ---------- 60

Werkblad 24: Hoe wordt een rups een vlinder? ---------- 61

Werkblad 25: Tekening vlinder ---------- 62

Werkblad 26: Ren je rot ---------- 63

Werkblad 27: Muziekpakket---------- 64

Werkblad 28: Insecten maken in papier maché ---------- 65

Werkblad 1a : Babbelspel over kinderrechten
Kinderen gooien één voor één met een dobbelsteen. Als ze op een vakje met een bepaalde kleur komen,nemen ze een kaartje van deze kleur en beantwoorden ze een aantal vragen (afhankelijk van de tekening):

- Wat zie je op de foto?
- Wat doen de figuren? Hoe zien ze eruit?
- Doe jij dat soms ook?
- Doe jij dat (niet)graag?
- Heb jij dat ook?
- Zijn ze vrolijk/ droevig? Waarom?
- Wat gaat er fout?
- Heb jij dat al meegemaakt?
- Heb jij dat al eens gezien? Gelezen? Gehoord?
- Hebben alle kinderen dat?
- Hebben alle kinderen dat nodig? Waarom wel/niet?
- …

Afhankelijk van de tekening stel je bijkomende vragen om de betekenis van het recht dat wordt voorgesteld duidelijk te maken. Je kan ook de andere kinderen hierbij betrekken.
Voor meer achtergrondinformatie bij elk van de rechten zie …

Materiaal:
Genummerd spelbord (zie bijlage)
Kleurkaarten met kinderrechtentekeningen (zie bijlage)

Eventueel aansluitend gesprek om tot kinderrechten/ kinderrechtenverdrag te komen:
(m.b.v. poster kinderrechtenverdrag (zie bijlage))

- Wat zijn rechten?
- Waar heb jij recht op?
- Heeft iedereen daar recht op?
- Ook kinderen op andere plaatsen in de wereld?
- Wat heb je nodig ?
- Hebben jullie dat zelf?
- Hebben alle kinderen dat? Ook op andere plaatsen in de wereld?

Werkblad 1b: Spelbord babbelspel (te vergroten op A3)

27		25		23	24	21		19	18
28									
29		49	48	47		45	44		16
31		51	52				42		14
32							41		13
33	34		36	37	38		40		12
									11
1		3		5		7	8		10

Werkblad 1c: Kleurkaartjes kinderrechtentekeningen

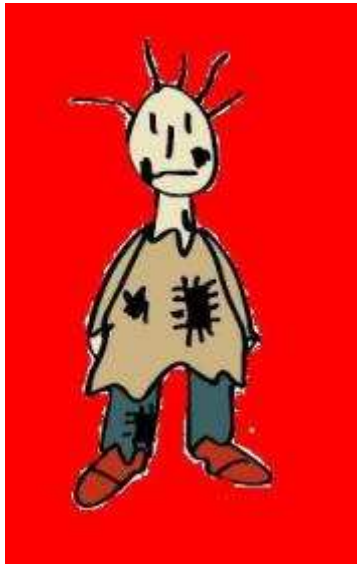

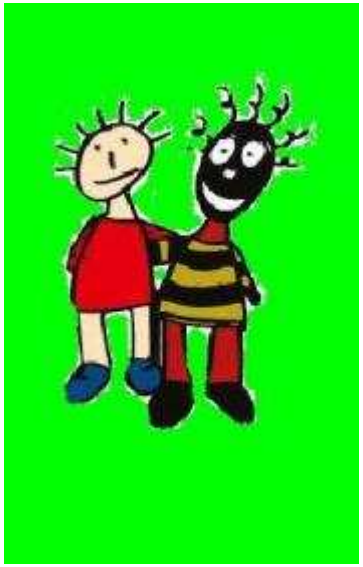

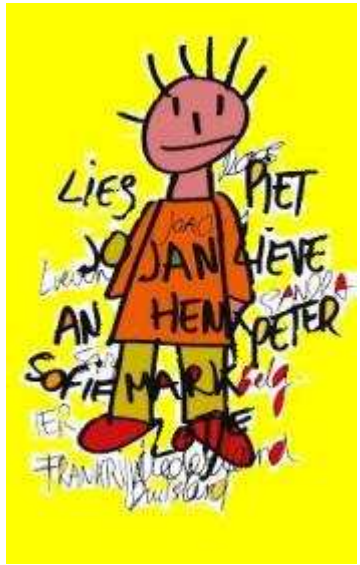

Werkblad 1d: Kleurkaartjes kinderrechtentekeningen

Werkblad 1e: Poster Kinderrechtentekeningen

Werkblad 2(a): Overzicht hoekenwerk + participatieve evaluatie (vergroten op A3)

Symbolen kinderen						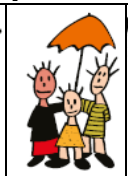	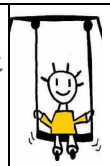			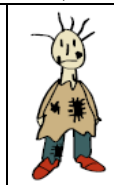					

Werkblad 2(b): Smileys

Werkblad 3(a): Kleurplaat 1

Werkblad 3(b): Kleurplaat 2

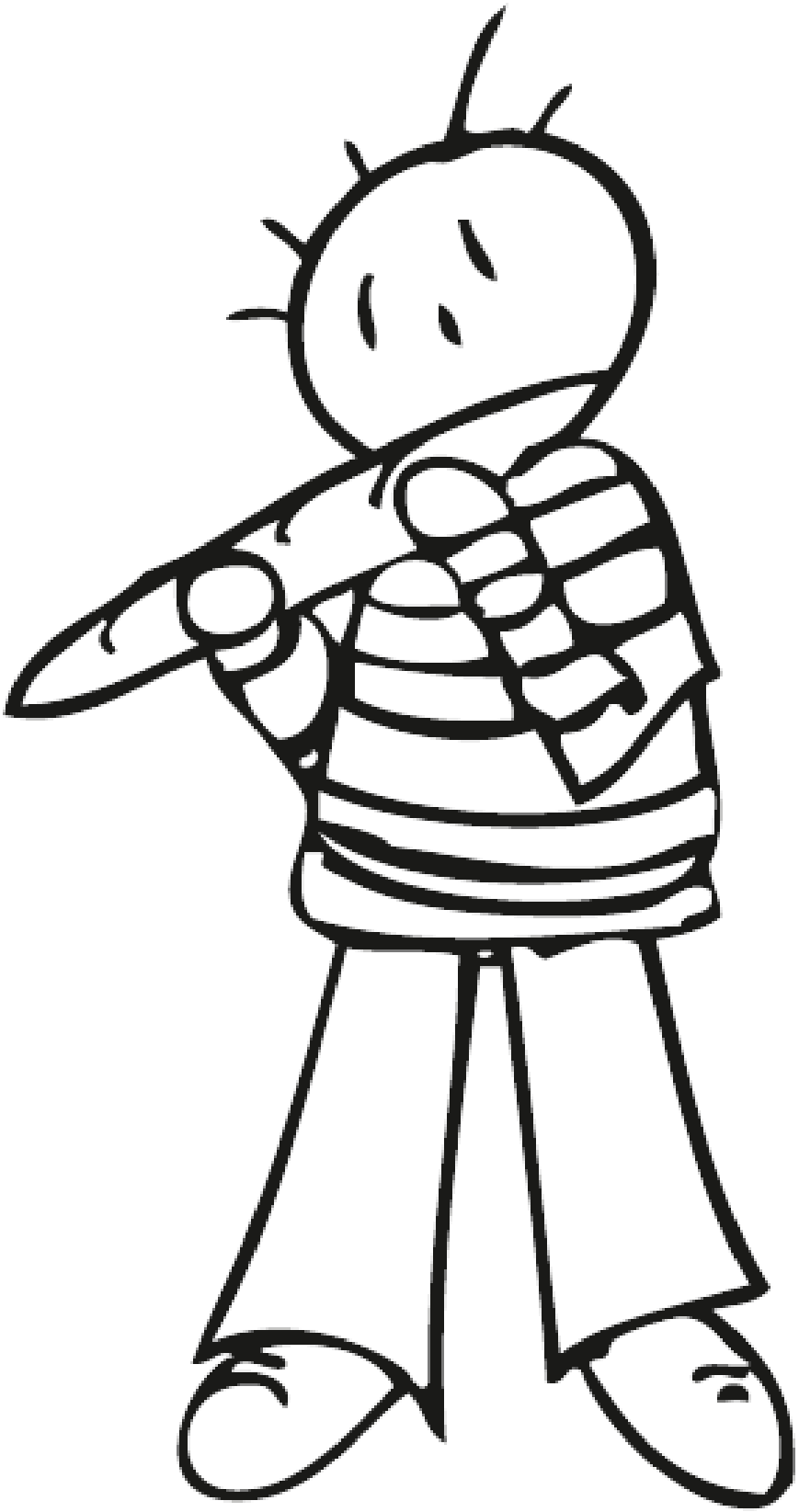

Werkblad 3(c): Kleurplaat 3

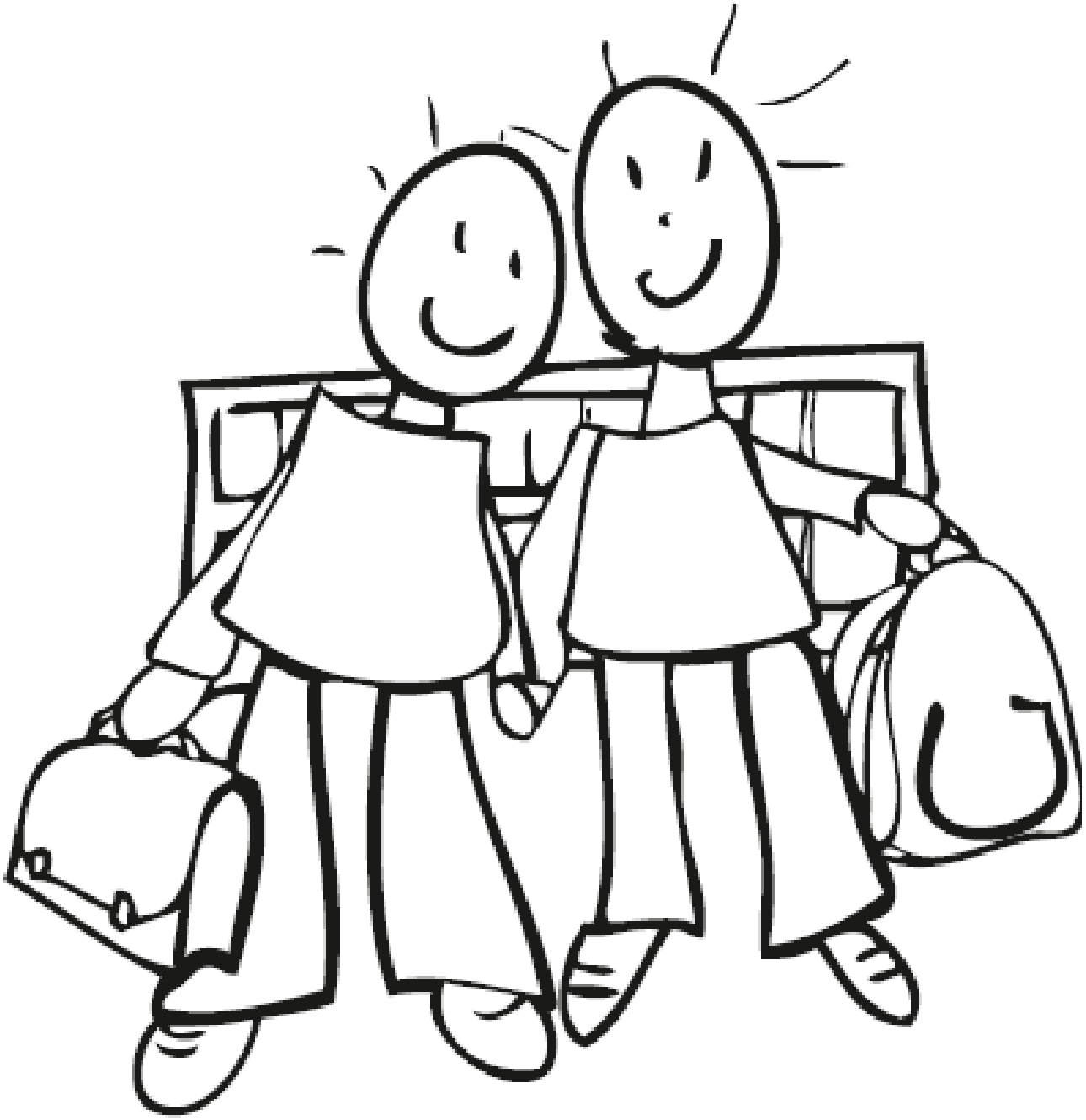

Werkblad 3(d): Kleurplaat 4

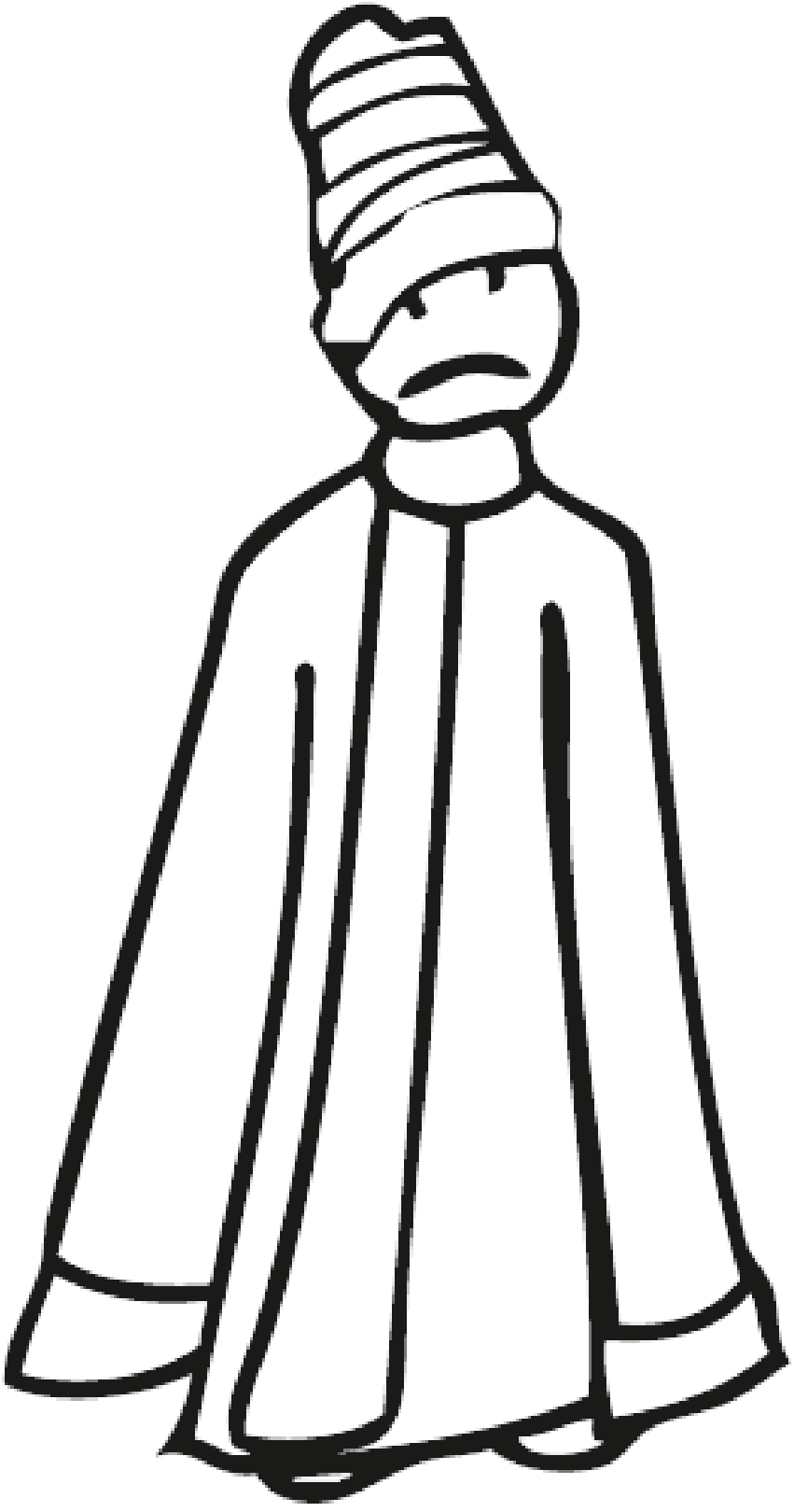

Werkblad 3(e): Kleurplaat 5

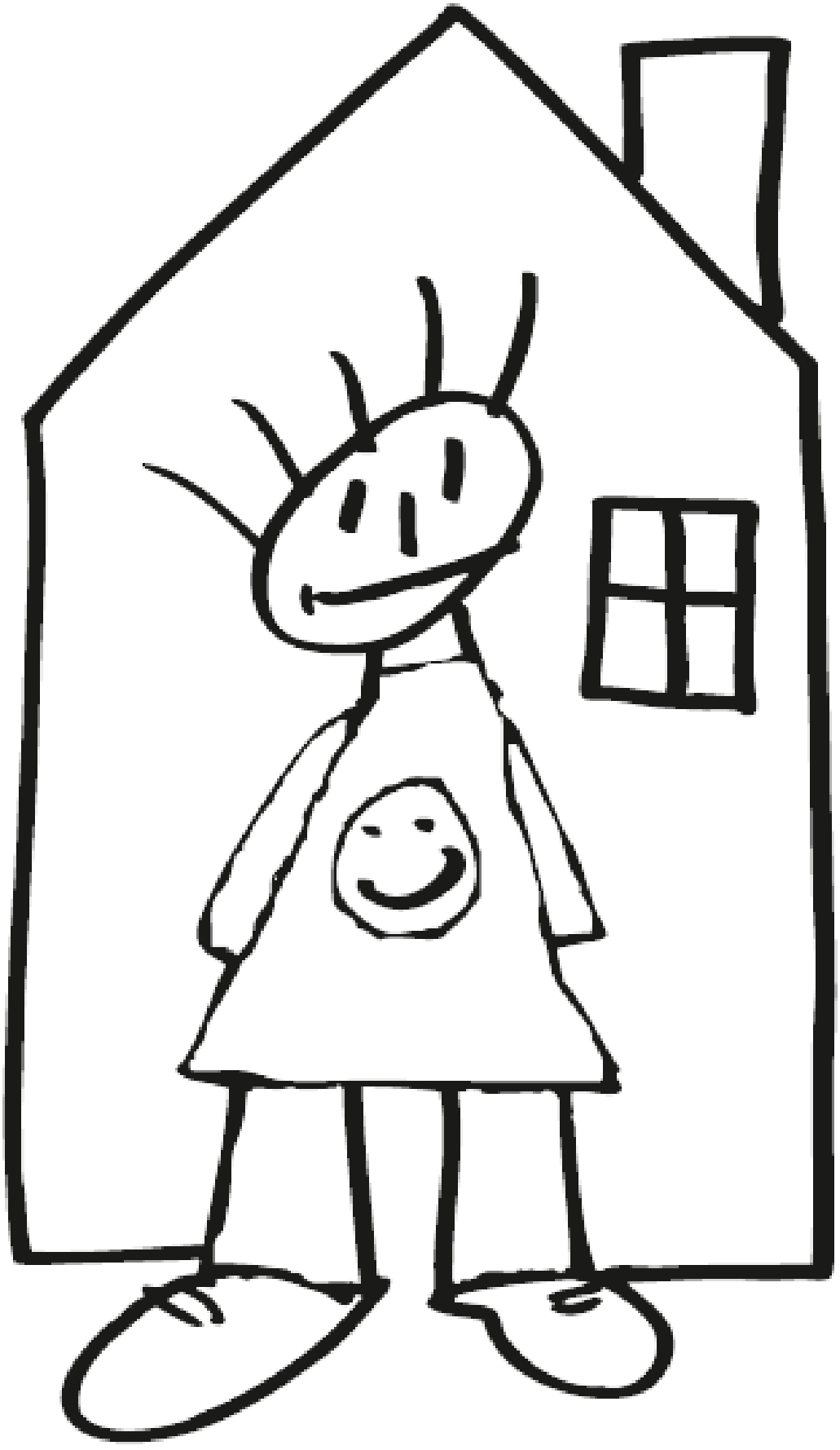

Werkblad 3(f): Kleurplaat 6

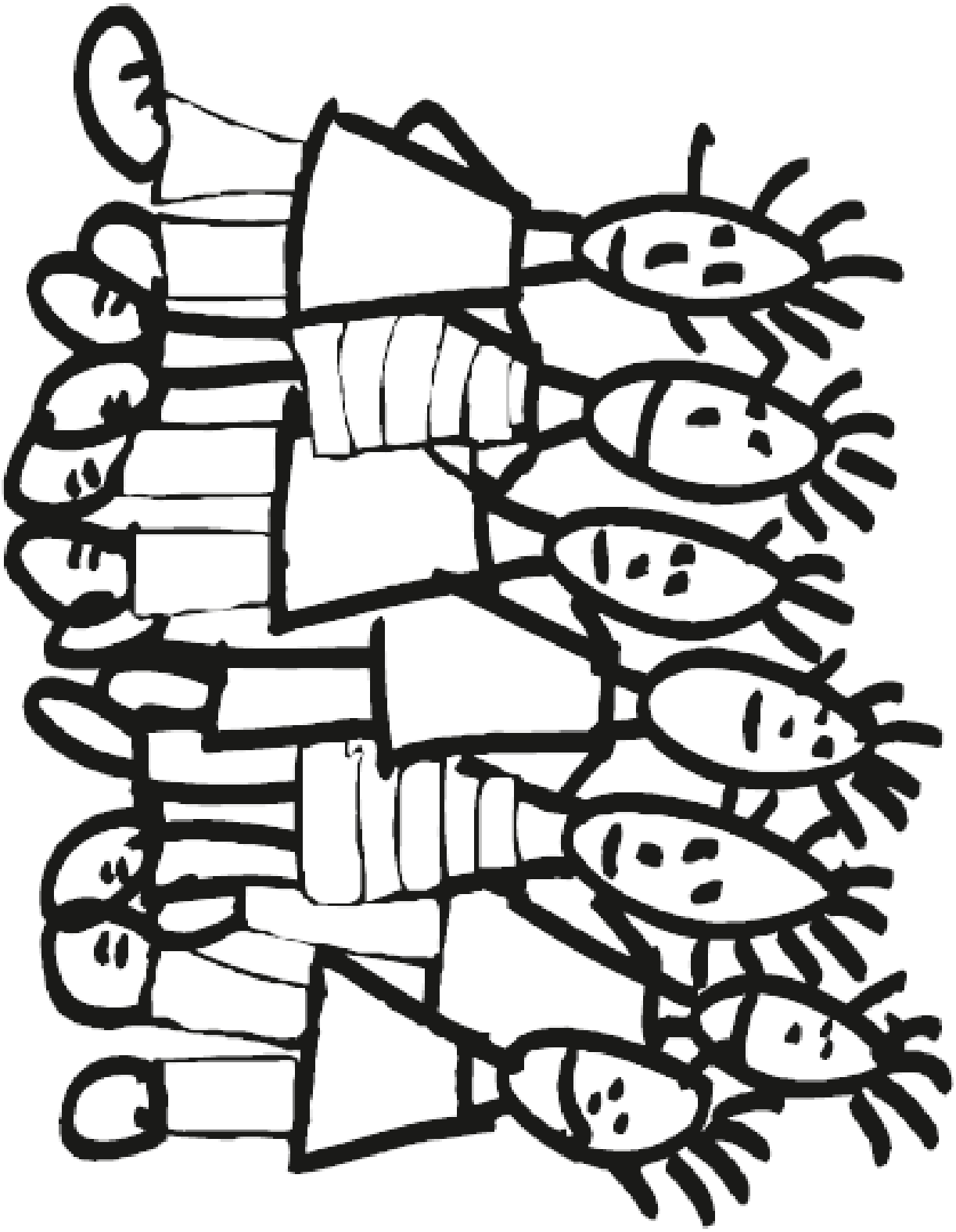

Werkblad 3(g): Kleurplaat *7*

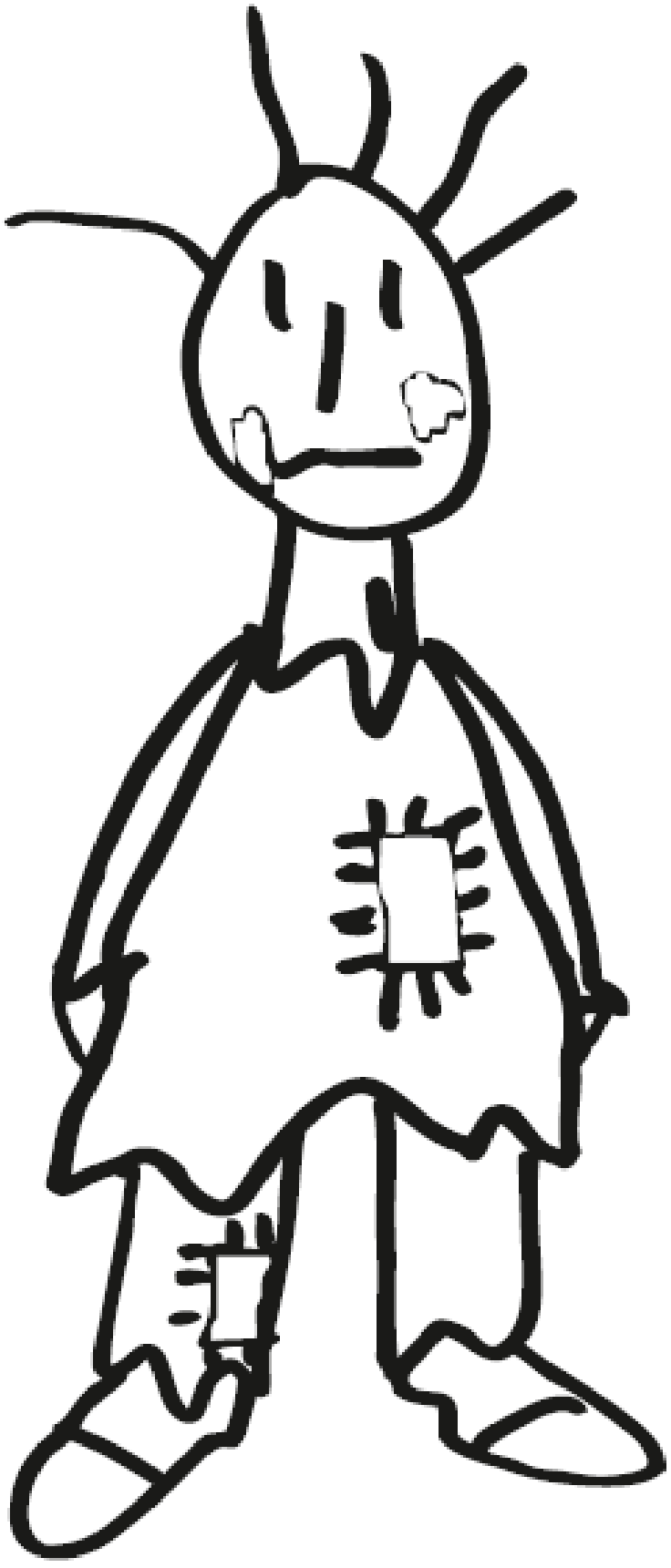

Werkblad 3(h): Kleurplaat 8

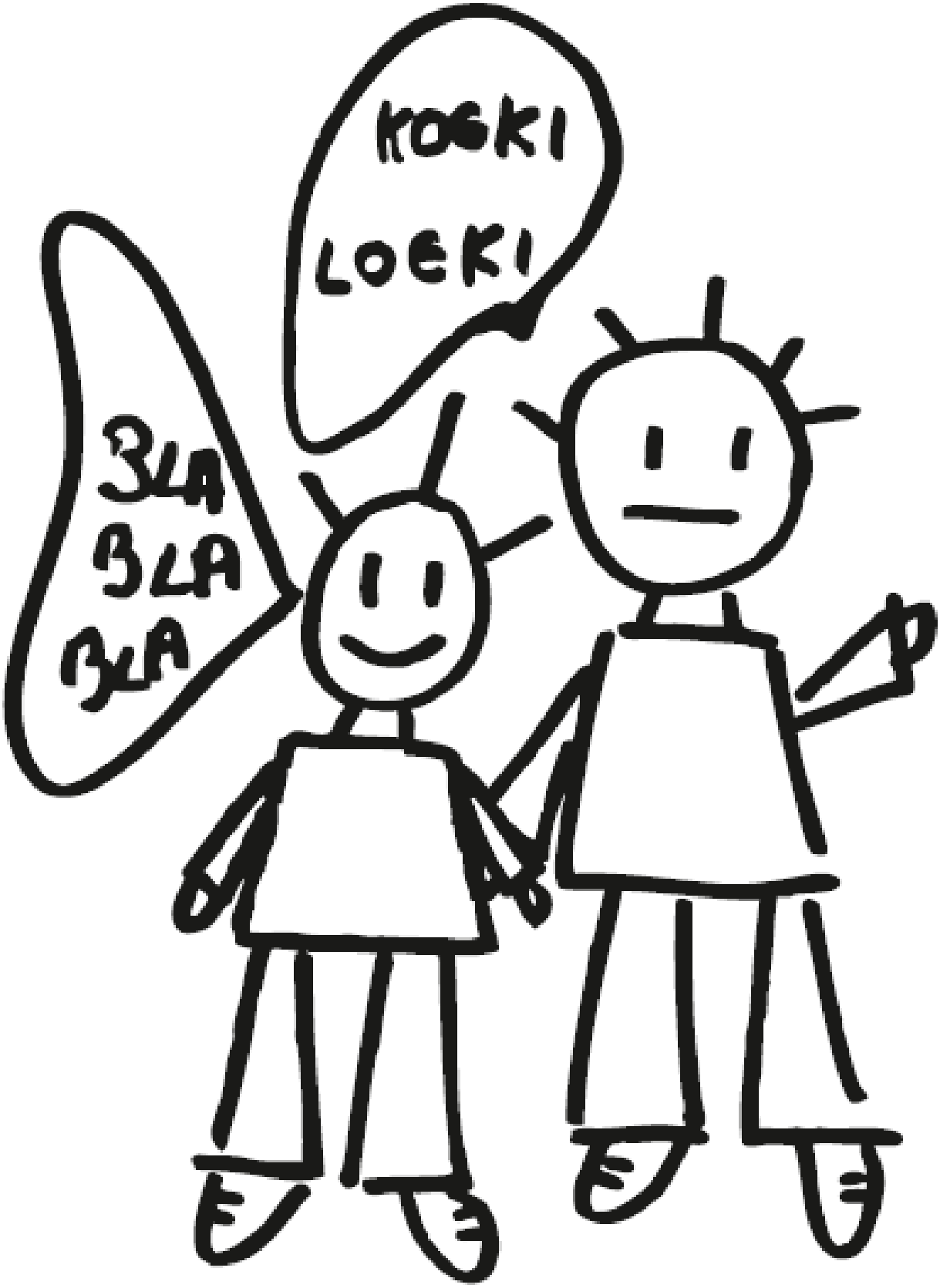

Werkblad 3(i): Kleurplaat 9

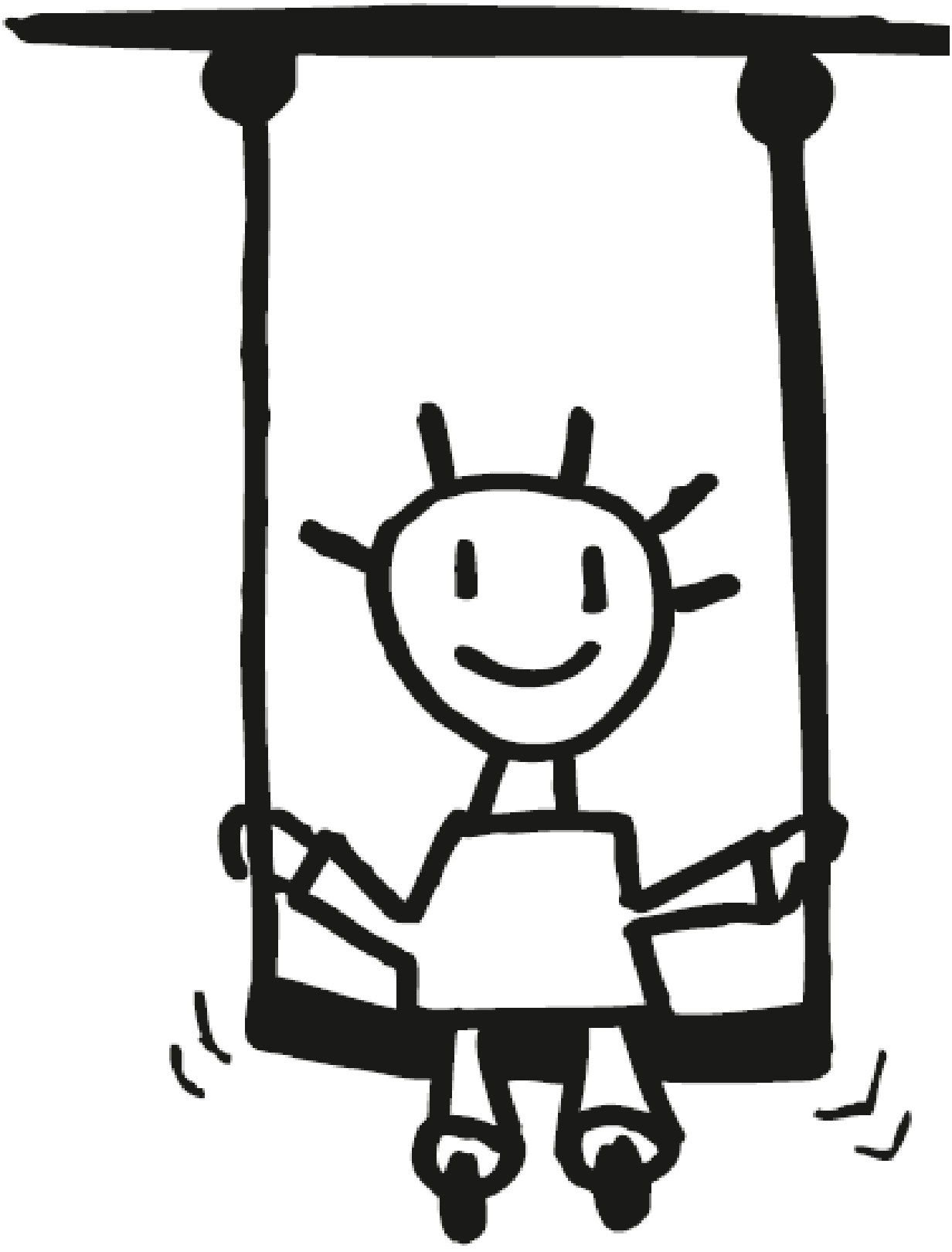

Werkblad 3(j): Kleurplaat 10

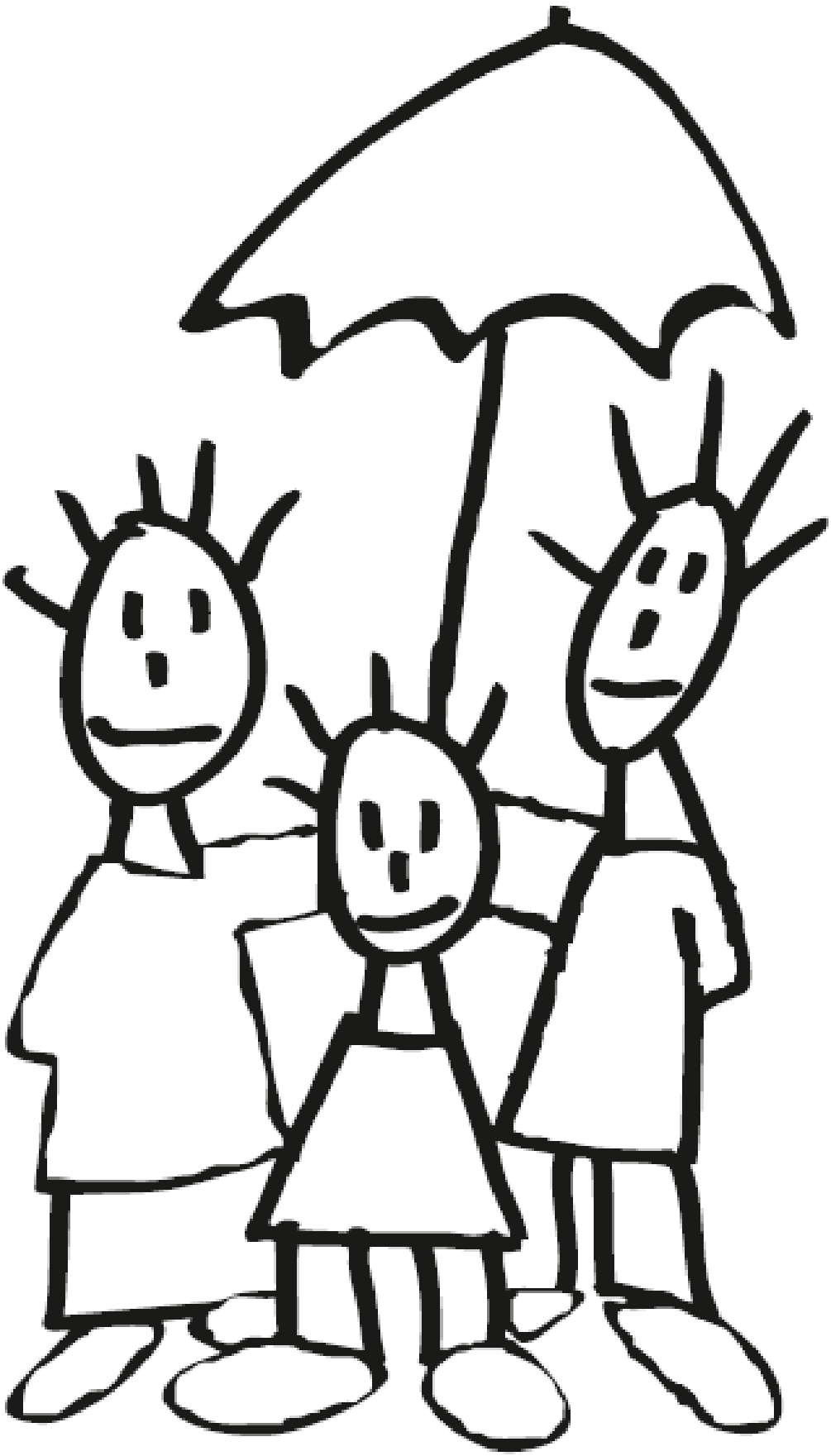

Werkblad 3(k): Kleurplaat 11

Werkblad 3(l) : Kleurplaat 12

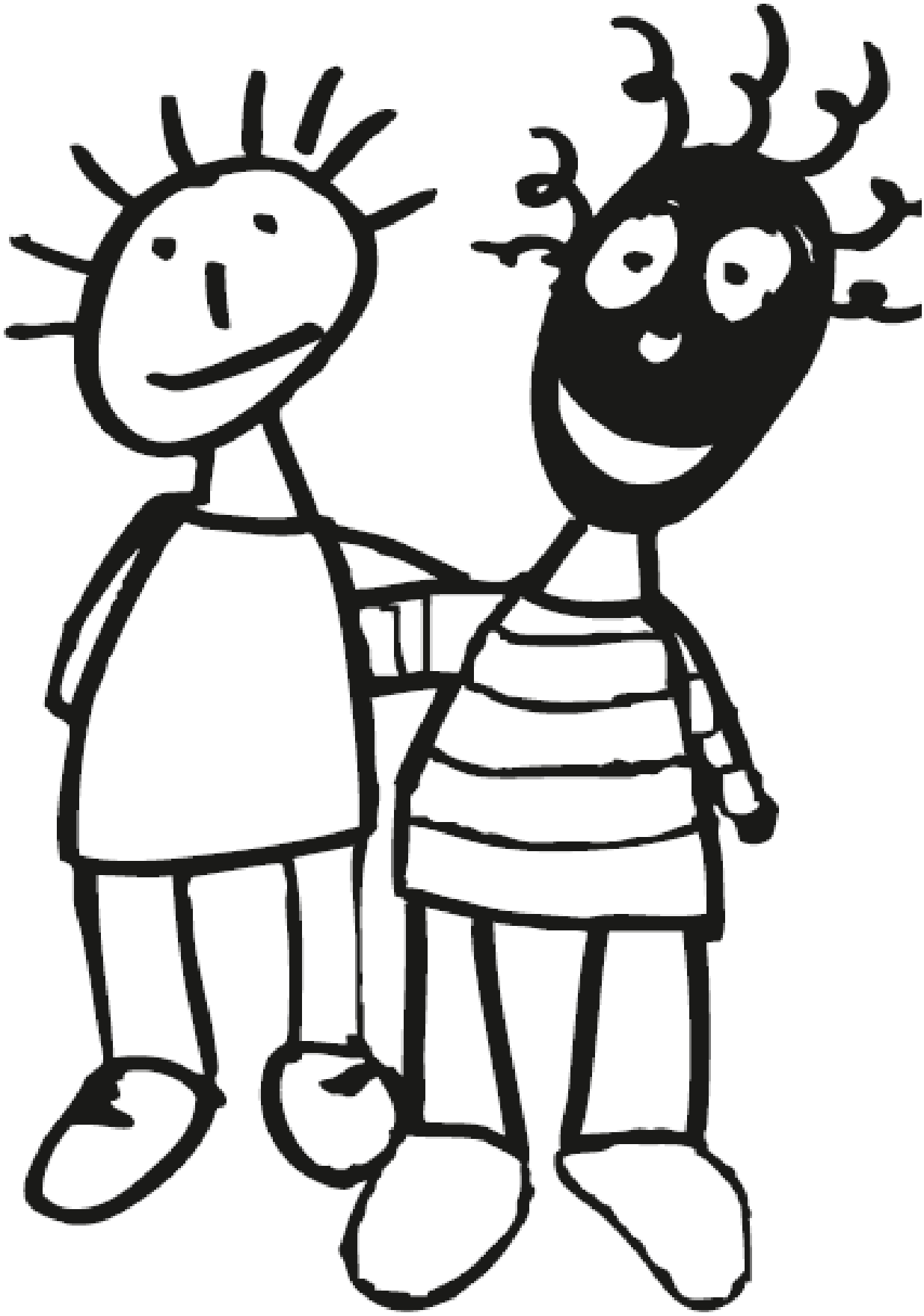

Werkblad 3(m): Kleurplaat 13

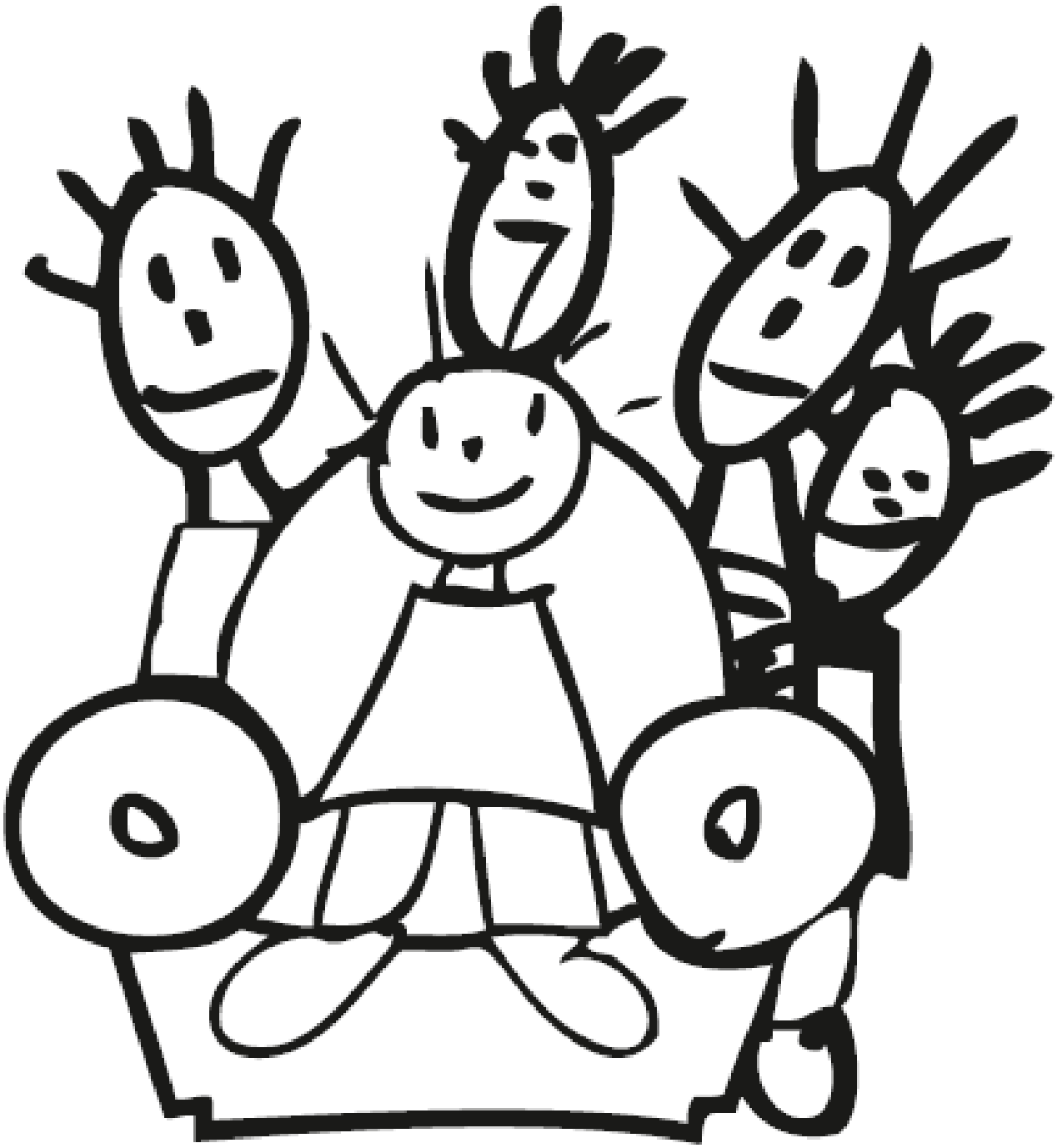

Werkblad 3(n): Kleurplaat 14

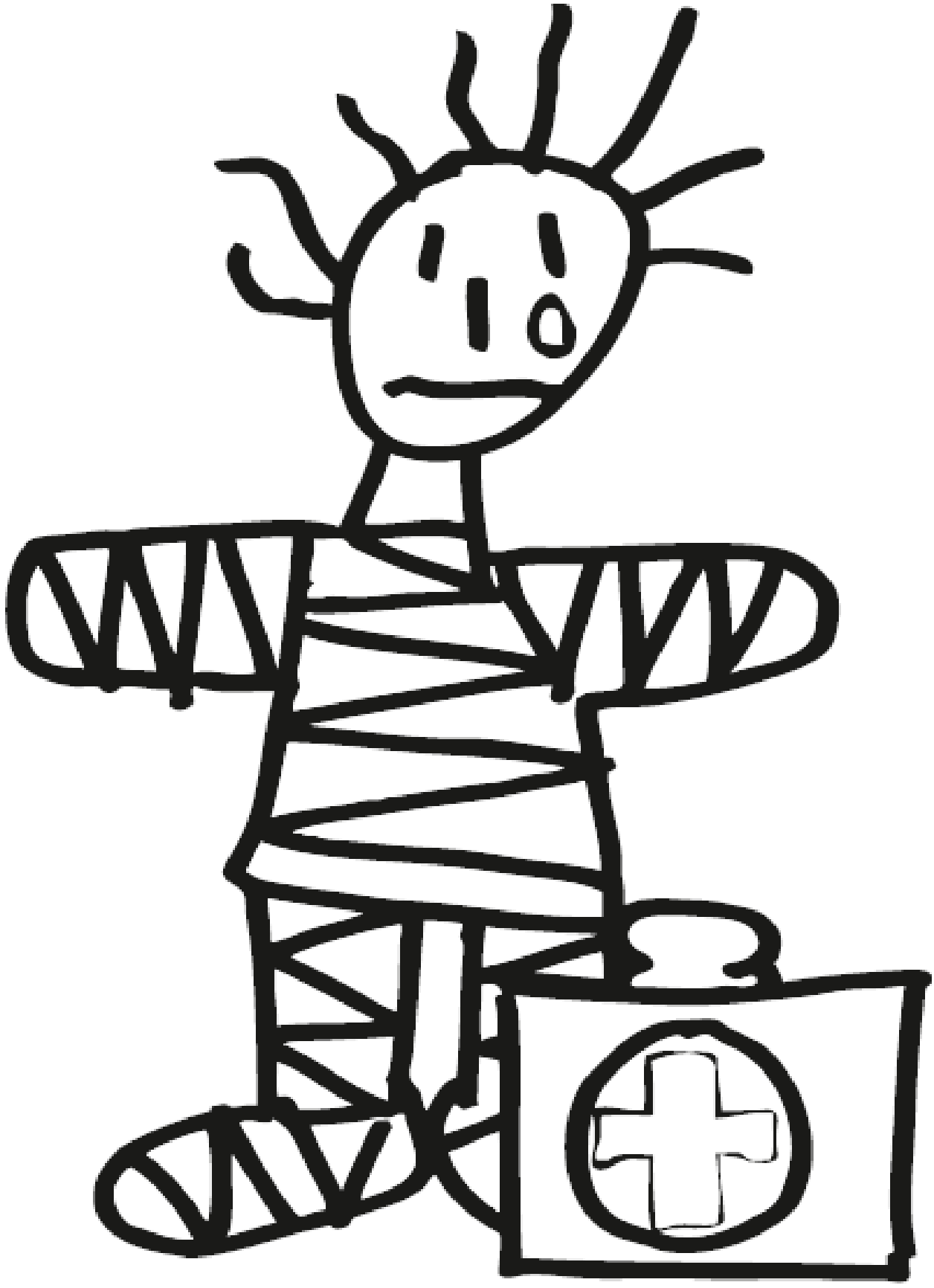

Werkblad 3(o): Kleurplaat 15

Werkblad 3(p): Kleurplaat 16

Werkblad 3(q): Kleurplaat 17

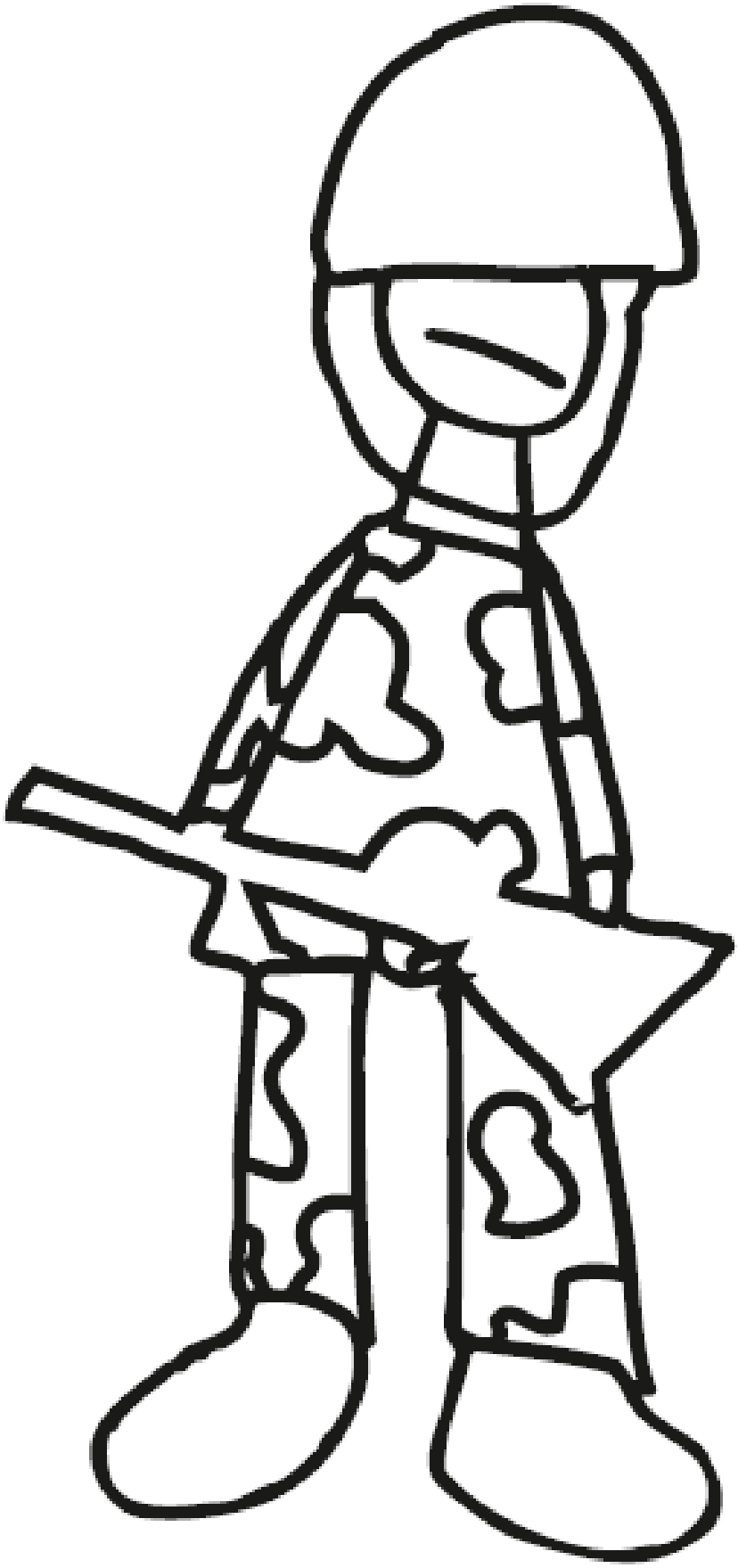

Werkblad 4: Tekening gelijke kansen

Kinderen vinden het leuk om samen te zijn met andere kinderen.
Geef alle kinderen op de tekening een leuk gezichtje.
Kleur ook de rest van de tekening in.

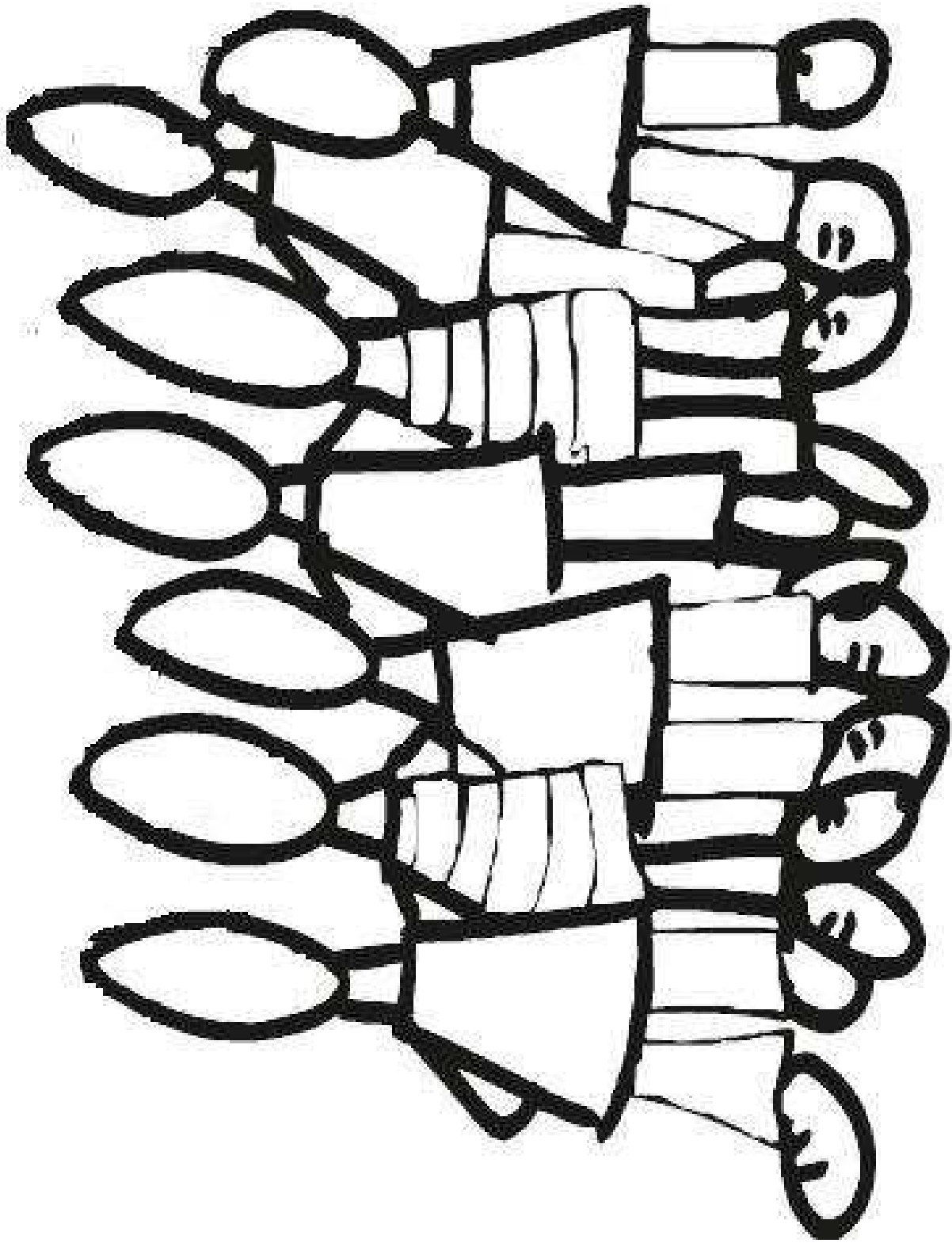

Werkblad 5: Wat hoort bij elkaar?

Verbind wat bij elkaar hoort

Werkblad 6: Kaartspelletje maken

Voorbereiding:

Knip alle tekeningen uit. Knip elke tekening daarna in 3 stukken.

Spel (van 2 tot 4 personen):

Elke speler kiest zijn favoriete tekening en legt er één stuk van voor zich.
De rest van de kaartjes worden met de tekening naar beneden op de tafel gelegd.
Elke speler draait om de beurt een kaartje e om en probeert zo snel mogelijk zijn figuur volledig te maken.

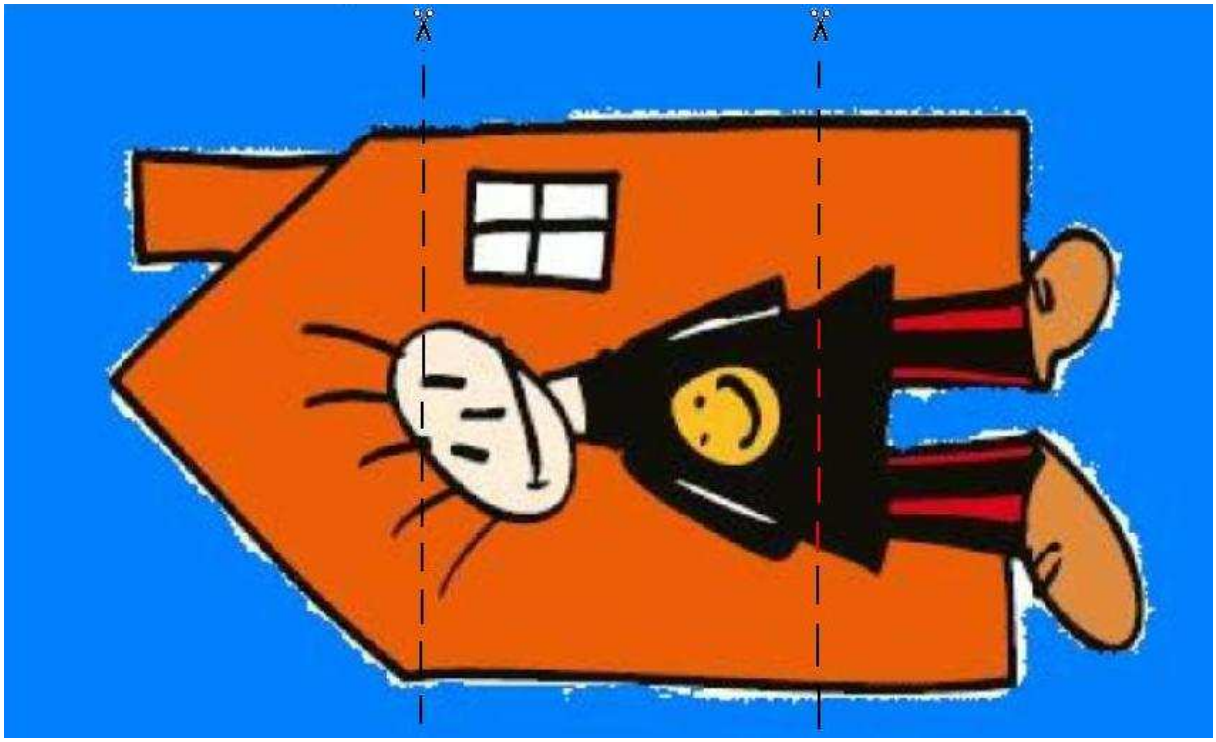

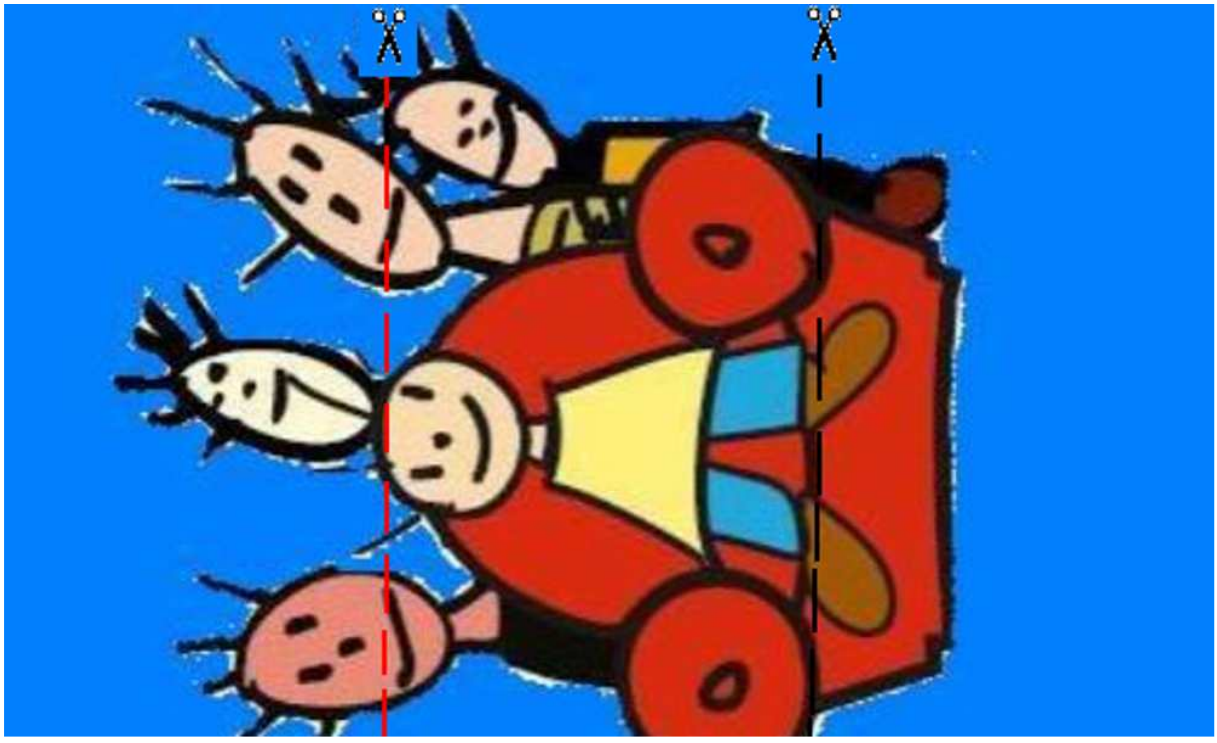

Werkblad 6(b)

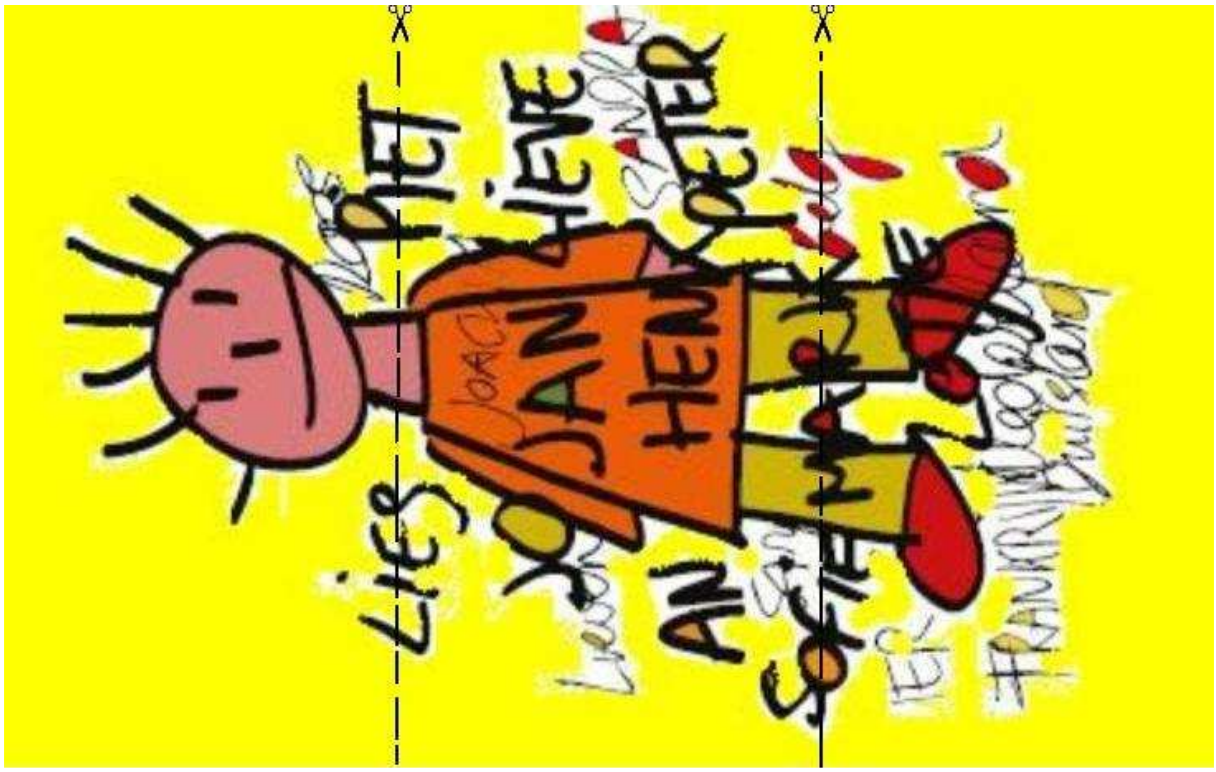
LIEF
JAN
HEIN
PIET
AN
KLAAS

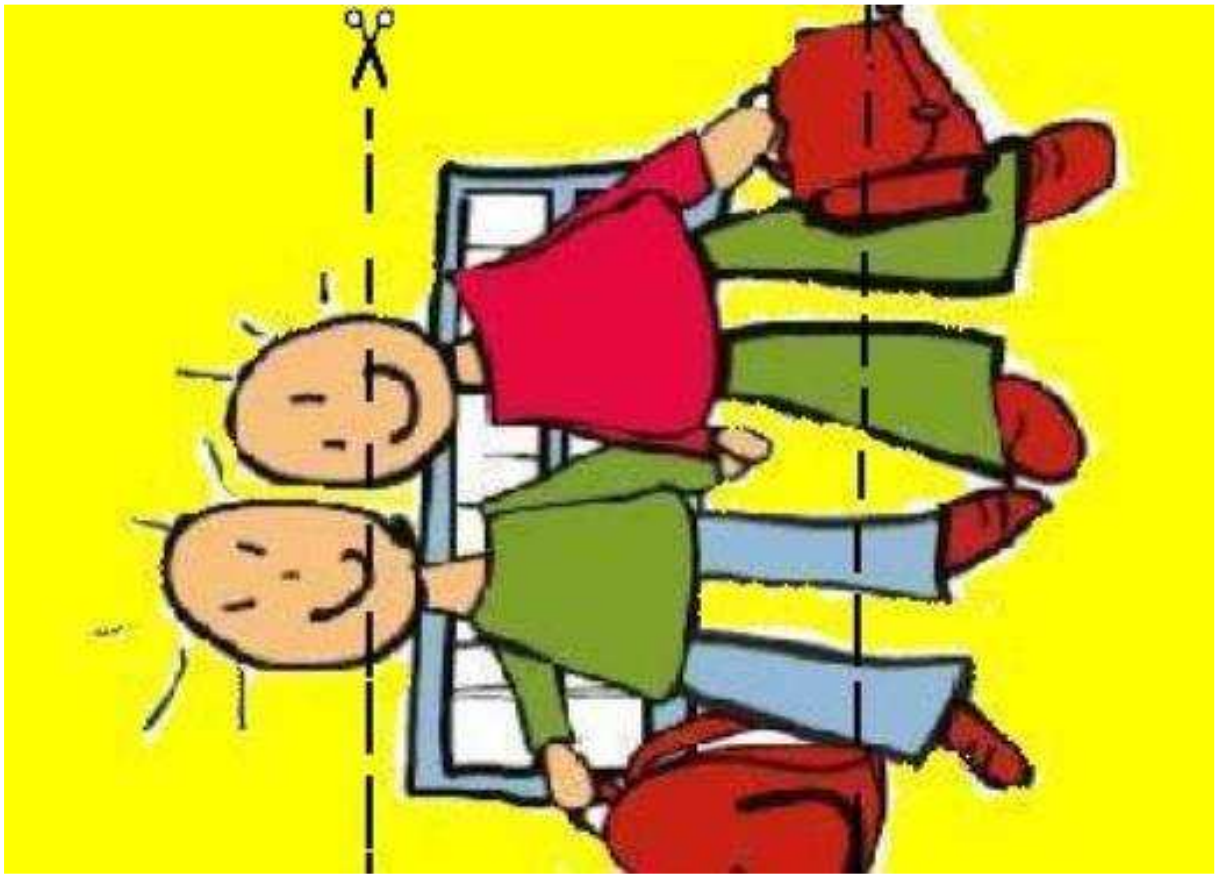

Werkblad 7: Kinderrechten-domino

Op elke kaart staan 2 afbeeldingen. Elke speler krijgt een gelijk aantal kaarten en legt om beurten, een kaart op tafel zodat de aangrenzende afbeeldingen op elk van de kaarten dezelfde zijn. Zo wordt een parcours gemaakt en elke speler kan aan het uiteinde ervan een kaart aanleggen. De vorm van het parcours kan dus altijd verschillend zijn.
De eerste speler die al zijn kaarten heeft afgelegd is de winnaar.

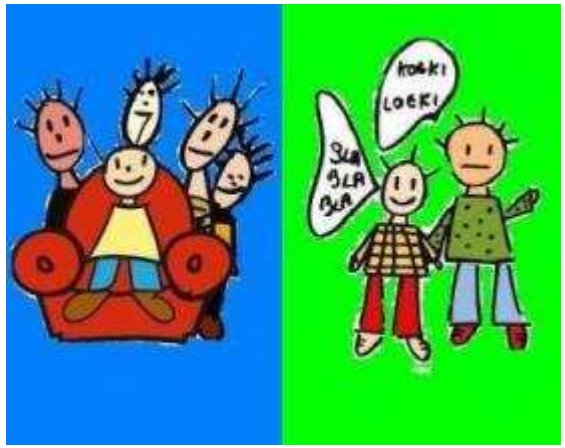

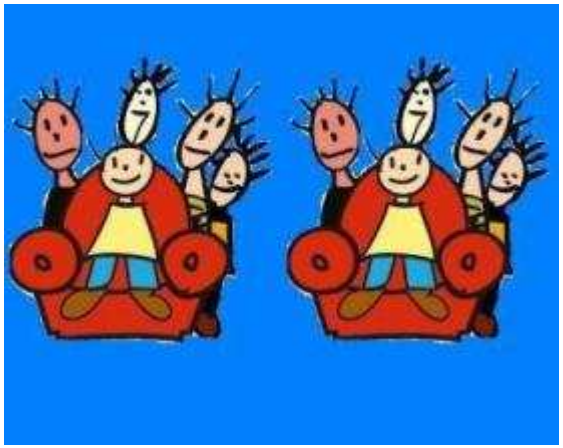

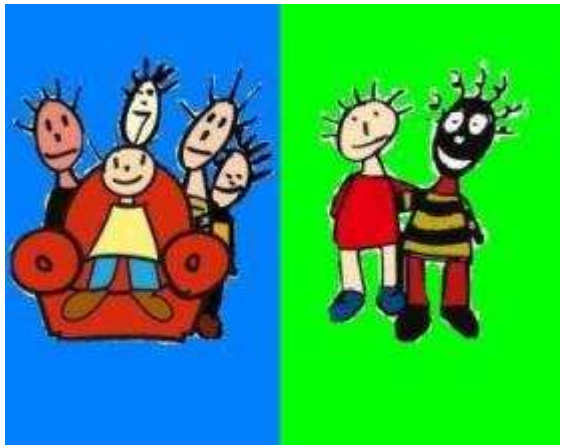

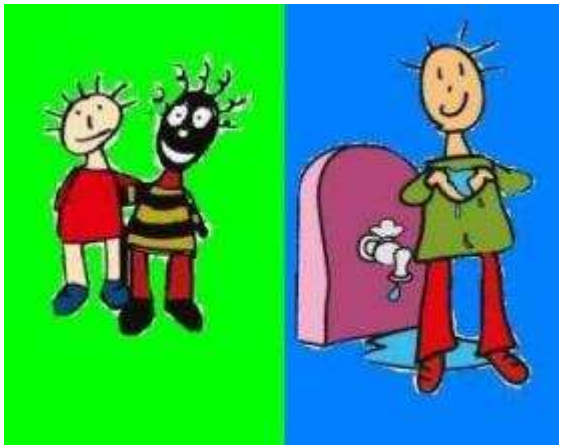

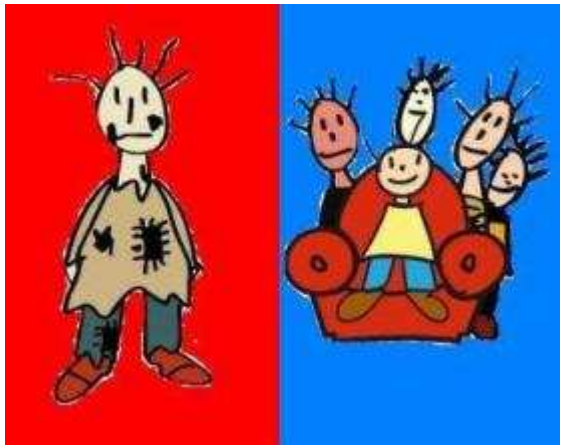

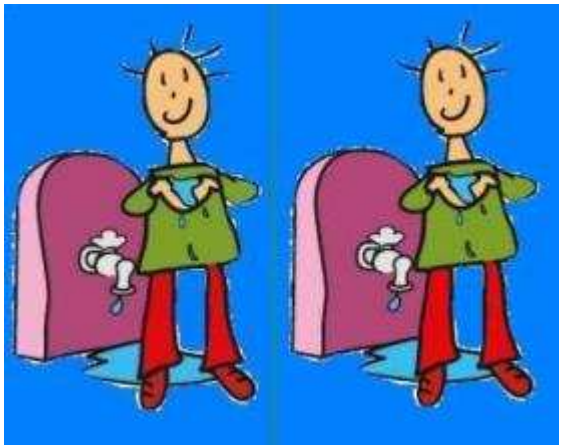

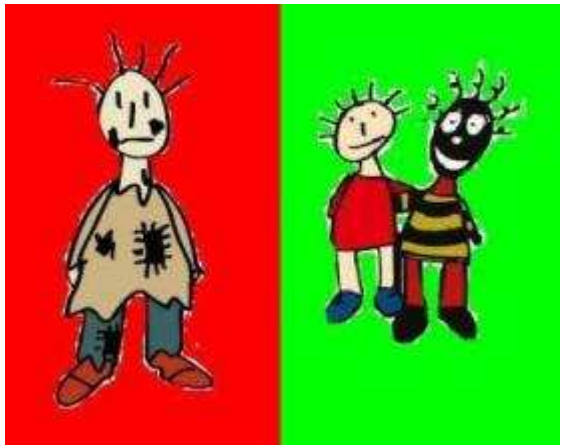

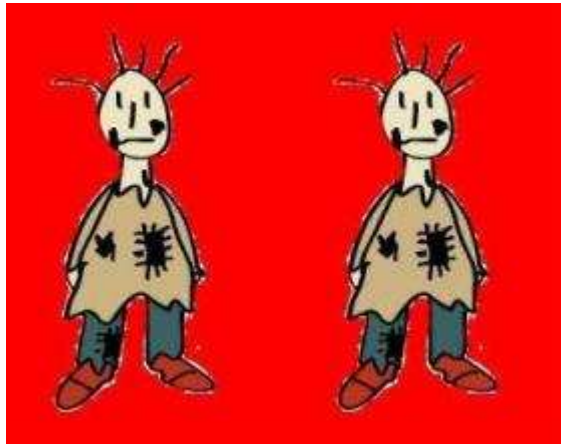

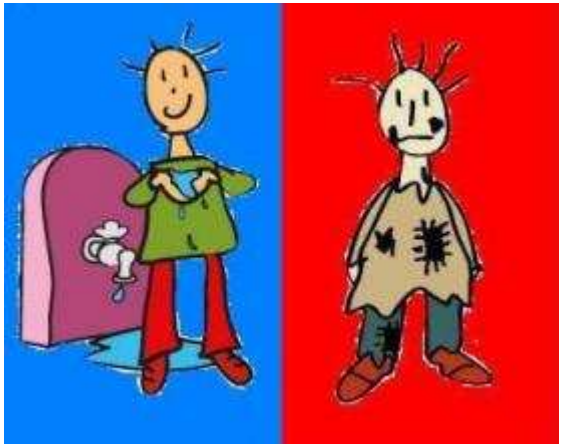

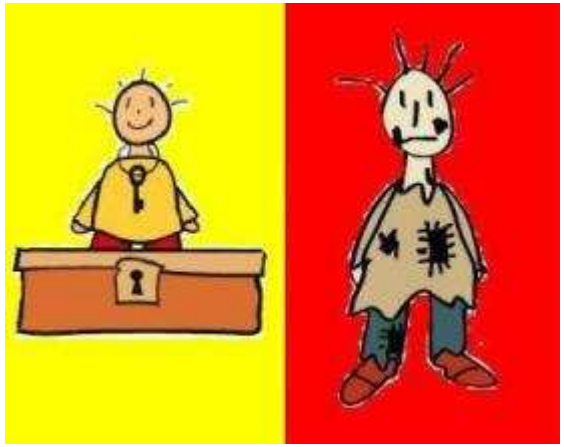

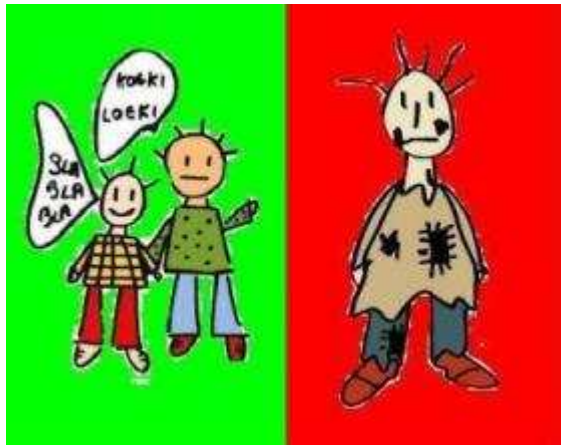
KOEKI
LOEKI
SLA
SLA
SLA

LIES
PIET
JAN
HENK
PETER
SOFIE
MARIJK

LIES
PIET
JAN
HENK
PETER
SOFIE
MARIJK

LIES
PIET
JAN
HENK
PETER
SOFIE
MARIJK

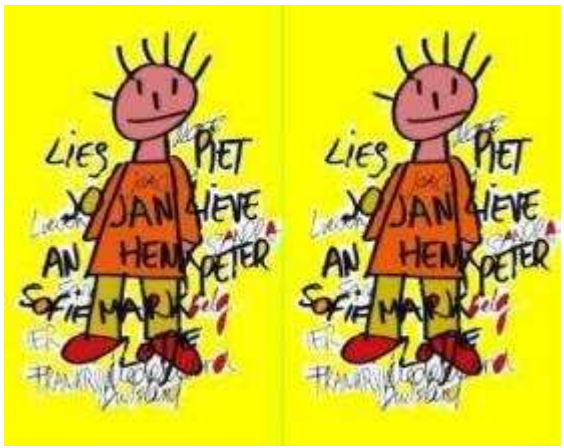
LIES
PIET
JAN
HENK
PETER
SOFIE
MARIJK
LIES
PIET
JAN
HENK
PETER
SOFIE
MARIJK

KOEKI
LOEKI
SLA
SLA
SLA
LIES
PIET
JAN
HENK
PETER
SOFIE
MARIJK

LIES
JAN
HENK
SOFIE
MARIJKE
PIET
PETER

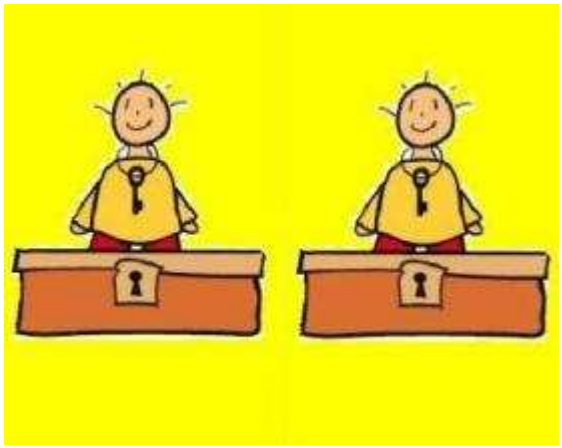

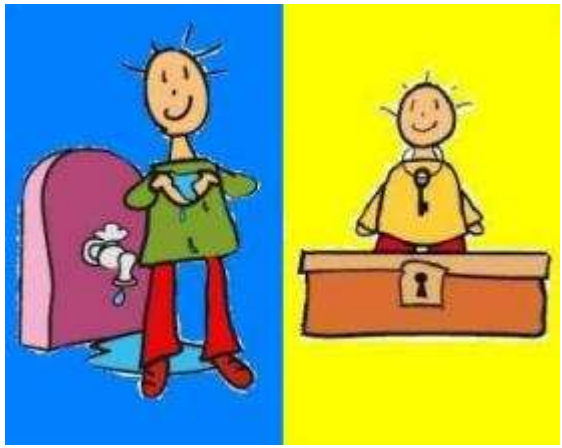

KOEKI
LOEKI
BLA
BLA
BLA

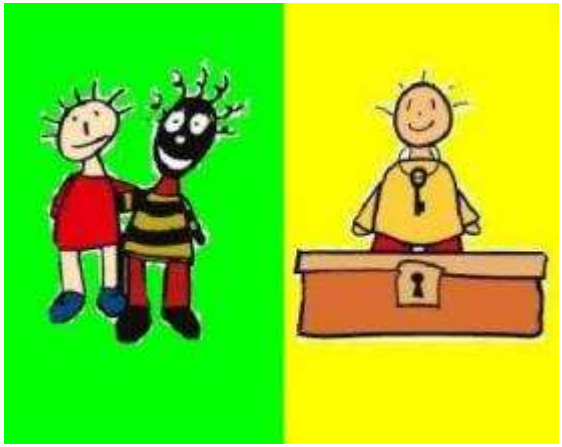

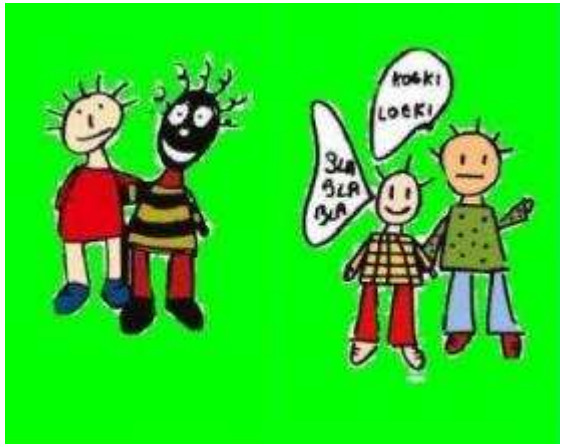
KOEKI
LOEKI
BLA
BLA
BLA

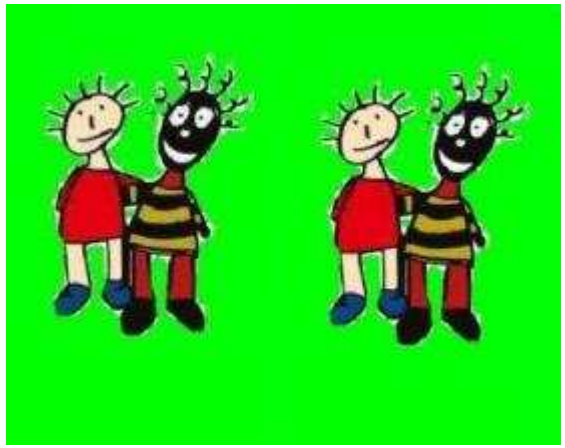

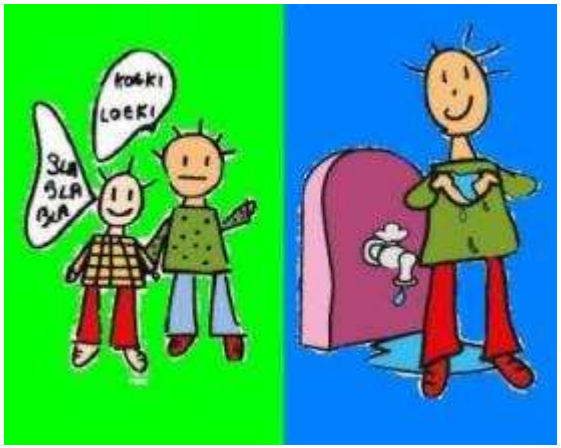
LOEKI
BLA BLA BLA

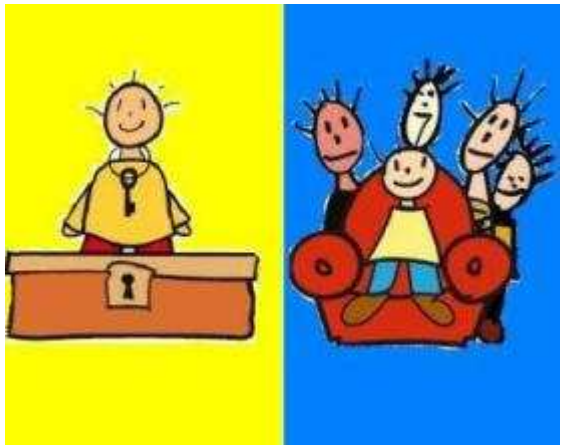

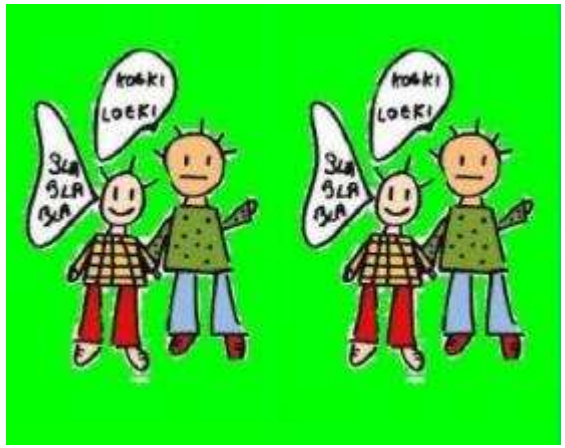
LOEKI
BLA BLA BLA
LOEKI
BLA BLA BLA

Werkblad 8: Rijmoefening

De voorwerpen in de cirkels hebben allemaal iets met een kinderrecht te maken.
Knip de voorwerpen onderaan de bladzijde uit. Plak ze onder het woord in de cirkel waarop ze rijmen.

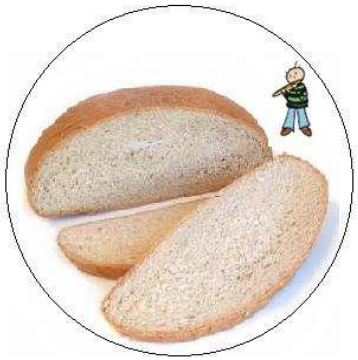

			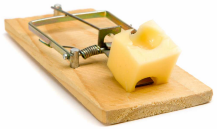		

Werkblad 9: Kinderrechtenpuzzel maken

Knip de tekening uit op de aangegeven lijnen en probeer de 9 stukken terug in elkaar te puzzelen.

Werkblad 10: Woorden klappen

Al deze voorwerpen hebben iets te maken met de kinderrechtentekening waar ze bij staan.
Klap de woorden in je handen. Kleur vervolgens evenveel bolletjes als er woordstukjes zijn.

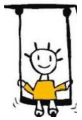

00000 00000 00000 00000 00000

Werkblad 11: Kinderrechtenmemory

Leg alle kaartjes met de tekening naar beneden op de tafel. Leg ze in rechte rijden tot een vierkant of een rechthoek. Om de beurt draaien de kinderen 2 kaartjes om. Als het verschillende kaartjes zijn worden ze terug omgedraaid. Als het 2 dezelfde kaartjes zijn, mag de speler de kaartjes houden en opnieuw 2 kaartjes omdraaien. Dat duurt net zolang tot hij/zij 2 verschillende kaartjes omdraait.
Als het laatste kaartje is omgedraaid is het spel afgelopen. Iedereen stapelt zijn kaartjes op. Wie de hoogste stapel heeft is gewonnen.
Kaartjes memoryspel zie **werkblad 1** (2x kopiëren)

Werkblad 12: Doolhofspel

Dit kind is op zoek naar een naam.
Schrijf je eigen naam in het kadertje onderaan en breng het kind zo snel mogelijk tot bij jouw naam.

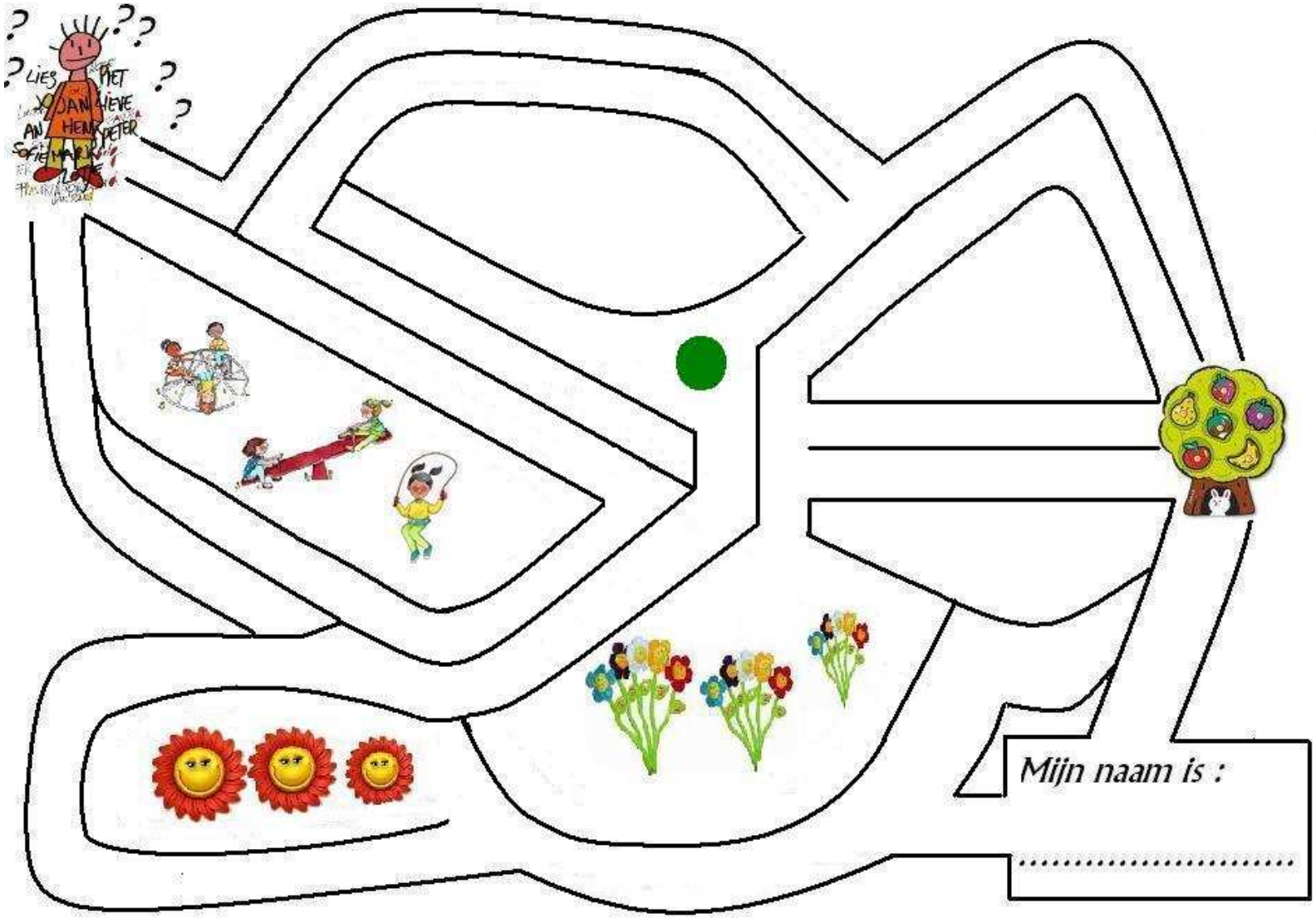

Werkblad 13: Dokter/ patiënt- spel

Kinderen die ziek zijn hebben recht op verzorging of medische hulp. Op sommige plaatsen in de wereld is dat niet altijd even gemakkelijk.

Spel:
Trek over de lengte van een zaal 4 of 5 krijtlijnen op een afstand van ± 3m uit elkaar. Doe hetzelfde over de breedte. De kinderen nemen plaats op de kruisjes, met hun armen gespreid in dezelfde richting.
Kind 1 is een ziek kind (pleister op voorhoofd), kind 2 is de dokter (witte kroon met rood kruis). Het 'zieke kind' loopt tussen de rijen door en probeert de dokter te pakken te krijgen. Op het fluitsignaal van de juf verspringen de rijen zodat ze in plaats van horizontaal, verticaal staan. Kan het zieke kind de dokter te pakken krijgen, dan komen er 2 andere kinderen aan de beurt.

-O- -O- -O- -O-
-O- -O- -O- -O-
-O- -O- -O- -O-
-O- -O- -O- -O-
-O- -O- -O- -O-

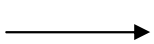

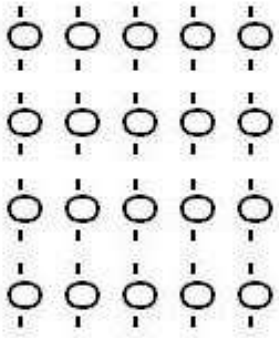

Werkblad 14: Kinderrechtenlied 'Jij bent uniek'

Jij bent uniek *(Jan Vanden Bergh december 2006)*

5, 6, 7, 8 geloof in je eigen kracht !!

Zonder een (t)huis kan je niet meer schuilen.
Zonder een naam ken ik jou niet.
Zonder een school kan je niet veel leren.
Kinderrechten? … Ja!!
Mag ik pesten? Neen, neen, weg ermee!

Jij en ik... wij zijn uniek.
Je hebt je eigen taal, je eigen verhaal.
Jij bent heel apart … en baas in je eigen hart.
Jij bent … uniek!
Ik ben … uniek!
Wij zijn … uniek!
1, 2, 3, 4, 5 sterk in je eigen lijf.

Ik voel me zwak met veel te weinig eten.
Ik wil een jas als de vriezeman bijt.
Ik wil een vriend die met mij wil spelen.
Kinderrechten? … Ja!!
Mag ik pesten? Neen, neen, weg ermee !

Jij en ik... wij zijn uniek.
Je hebt je eigen taal, je eigen verhaal.
Jij bent heel apart … en baas in je eigen hart.
Jij bent … uniek!
Ik ben … uniek!
Wij zijn … uniek!
5, 6, 7, 8 geloof in je eigen kracht.

Jij bent, jij bent uniek!
Ik ben, ik ben uniek!
Wij zijn, wij zijn uniek!
Iedereen is uniek!

Jij en ik... wij zijn uniek.
Baas in je eigen (3x) … hart! **(MP3-versie: www.vormen.org)**

Jij bent uniek

Jan Vanden Bergh december 2006

(Intro) D G A
D G A
5, 6, 7, 8 geloof in je eigen kracht !!
D G A G
Zonder een (t)huis kan je niet meer schuilen.

Zonder een naam ken ik jou niet.

Zonder een school kan je niet veel leren.
B C
Kinderrechten? … Ja!!
Bm AKR A
Mag ik pesten? Neen, neen, weg ermee!
D G Bm A D G Bm A
Jij en ik… wij zijn uniek.

Je hebt je eigen taal, je eigen verhaal.
(LOOP) sol faKR mi faKR mi
Jij bent heel apart … en baas in je eigen hart.

Jij bent … uniek!

Ik ben … uniek!

Wij zijn … uniek!

1, 2, 3, 4, 5 sterk in je eigen lijf.

D G A G
Ik voel me zwak met veel te weinig eten.

Ik wil een jas als de vriezeman bijt.

Ik wil een vriend die met mij wil spelen.
B C
Kinderrechten? … Ja!!
Bm AKR A
Mag ik pesten? Neen, neen, weg ermee !

Jij en ik… wij zijn uniek.

Je hebt je eigen taal, je eigen verhaal.

Jij bent … uniek!

Ik ben … uniek!

Wij zijn … uniek!

5, 6, 7, 8 geloof in je eigen kracht.

Jij bent, jij bent uniek!

Ik ben, ik ben uniek!

Wij zijn, wij zijn uniek!

Iedereen is uniek!

Jij en ik… wij zijn uniek.
(LOOP) sol faKR faKR mi faKR
Baas in je eigen (3x) … hart!

Muziek en tekst
Jan Vanden Bergh

Studio:
Studio jjpimpernel

Zangers:
leerlingen van klas 5A H.-Drievuldigheidscollege Leuven(2006-2007)

Solozangers:
Joris, Johanna, Tone en Lander

Instrumenten en mix:
Jan Vanden Bergh

Info Jan Vanden Bergh:
016/607151 of **www.jjpimpernel.be**
(musicals en kinderliedjes)

Werkblad 15: Didactische tips om het kinderrechtenlied aan te leren

Verkennen van het lied
De kinderen hebben een muziekinstrument gekozen en stappen op het ritme van de muziek door de ruimte. Als je de muziek stopzet, verwisselen ze hun instrumentje met een ander kind van de klas. De kinderen gaan in 2 rijen staan. De eerste van de rij draagt een hoed (is de baas). Als de muziek start, danst het kind met de hoed door de ruimte. De anderen imiteren hem/haar. Als de muziek stopt, stoppen de kinderen en wordt de hoed doorgegeven.
Overgang naar volgende stap kan een gesprekje zijn over wat de kinderen nog onthouden hebben van het lied.

Wij zijn uniek
Kringgesprek. De kinderen vertellen over zichzelf: hun naam, familie, wat ze graag doen, taal die thuis gesproken wordt. Je bevestigt telkens met uitspraken als : "Het is je eigen verhaal", "Jij bent apart", "Jij bent speciaal", Jij bent bijzonder", "Jij bent uniek". "Zoals jij is er maar één".

Kennen we elkaar?
De kinderen brengen een voorwerp mee om over zichzelf te vertellen. Ze zitten in een kring met hun eigen gekozen voorwerp op de knieën. Je start de muziek en het voorwerp wordt doorgegeven. Als de muziek stopt geven de kleuters - respectvol - het voorwerp aan de respectievelijke eigenaar terug.

Aanleren van het refrein
Voor- en nazeggen van de tekst. Dit kan op een speelse manier door elke keer een andere stem te gebruiken (zware, hoge, trage, …).
Bewegingen bij het refrein afspreken en uitvoeren:

- Jij en ik (wijzen naar elkaar).
- Wij zijn uniek (armen rond elkaar).
- Eigen taal, eigen verhaal (tekenen met vinger in de lucht).
- Jij bent heel apart (wijzen naar de ander en duim in de lucht steken).
- Baas in je eigen hart (met vuist op het hart kloppen).
- Jij bent, jij bent uniek (naar de ander wijzen).
- Ik ben, ik ben uniek (naar onszelf wijzen).
- Wij zijn, wij zijn uniek (armen rond elkaar slaan).

Tonen van zichzelf
De kinderen staan verspreid in de ruimte, elk op een stukje vinyl. Op muziek dansen zij door de ruimte. Als de muziek stopt, gaan de kinderen zo vlug mogelijk op hun stukje vinyl staan en je geeft bijv. aan: 'Ik wil je neus zien', 'Ik wil je hand zien',….
We beklemtonen het unieke ervan. Bijv. 'Jan, jij hebt een leuke neus', 'Kaat, wat een sterke hand!'

Aanleren van de strofe
Aan de hand van prenten en foto's wordt een zin uit de strofe opgebouwd.
Strofe 1: prent 'huis', prent 'naam' (prenten met namen op) , prent school'.
Strofe 2: prent 'eten', prent 'jas', prent 'vriend'.

Aanleren van de vragen
'Kinderrechten?' (leerkracht) 'Ja' (kinderen)
'Mag ik pesten?' (leerkracht) ' Nee' (6 x) en 'weg ermee': door de kinderen.
Voor de woorden 'weg ermee' kun je met de kinderen een beweging kiezen.

Aanleren van het telzinnetje
Voor dit zinnetje kun je een kind op een stoel zetten met een hoed op het hoofd. Dit kind kan op signaal het zinnetje zeggen.
Samen gaan we tellen tot 10. We tonen dit op de vingers.
Ook tellen vanaf 5 en terugtellen.
Hoe dikwijls moeten we in het liedje tellen?
Hoe begint het liedje?
Je kunt met de kinderen voor volgende zinnen een beweging zoeken:

- '5, 6, 7, 8, geloof in je eigen kracht',
- '1, 2, 3, 4, 5, sterk in je eigen lijf'.

Het hele lied zingen
We zingen samen het lied. We kunnen de kinderen bepaalde opdrachten geven:

- Wie gaat het telzinnetje zeggen?
- Welke kinderen zingen het refrein en spelen hierbij op een instrumentje?
- Wie zingt de strofe en toont de tekening die erbij hoort? ...

Vrienden
In het lied hebben we gehoord dat we een vriend willen om mee te spelen.
We zoeken een vriend in de klas. De kinderen staan per twee. De achterste legt de handen op de schouders van de voorste. Als het lied start, bewegen (en zingen) ze samen door de ruimte. Het voorste of het achterste kindkan sturen. Je geeft aan.
Er kan zelfs een blinddoek uitgedeeld worden. Eén van de twee vrienden wordt geblinddoekt.
Bij het bewegen door de ruimte zorgen we dat onze vriend nergens tegenaan botst en dat we onze vriend niet verliezen.

Werkblad 16: 'Het land van Kwien' (korte versie)

Het land van Kwien

Er was eens het land van Kwien. In het land van Kwien woonden vele insecten: bijen, torren, mieren, kevers, spinnen,… En helemaal bovenaan zat op haar troon, dé Kwien! Kwien was de grote, dikke bijenkoningin van het land. Kwien hield ervan om iedereen vanuit haar honingpaleis bevelen te geven. Altijd werd ze op haar wenken bediend.

En wat was ze gulzig! Ze at zoveel honing, dat ze zelfs gaten in haar honingpaleis snoepte. Alle bijtjes van het land werkte de hele dag om de vele gaten terug dicht te krijgen. Van zonsopgang tot zonsondergang waren de arme bijtjes druk in de weer.

Kwien was niet alleen verzot op honing. Ze hield ook heel erg van mooie schoenen. Aan elke poot blonk er een pareltje van een schoen. Torretje Tor, de schoenmaker, werd iedere dag op het paleis verwacht. En als hij geen nieuwe schoenen meehad, werd Kwien heel erg kwaad.
Dat meneer Duizendpoot daardoor al maanden op nieuwe laarzen wachtte en door zijn kapotte laarzen pijn had aan zijn vele pootjes, kon haar niks schelen.

De bijenkoningin had geen twee, geen vier, en ook geen zes schoenen, maar wel kamers vol! Vandaag was een bijzondere dag voor Kwien. Want vandaag bracht schoenmaker Torretje welgeteld de tienduizendste schoen! Kwien zat met haar dik gat nieuwsgierig te wrikkelen op haar stoel. Voor haar stond Torretje Tor, trillend en nog banger dan gewoonlijk.

"Laat zien! Laat zien! Laat zien!" zei Kwien.

Torretje Tor maakte een diepe buiging en opende aarzelend de schoendoos voor Kwien. De bijenkoningin sprong uit haar troon en grabbelde de schoenen uit de doos. Ze hield ze voor het venster tegen het licht en kneep haar grote ogen halfdicht. Ondertussen bad Torretje dat Kwien de schoenen mooi zou vinden. De bijenkoningin wierp een blik op de schoenmaker en keek daarna opnieuw naar de schoenen. Een glimlach verscheen langzaam op haar lippen.

"Bij mijnen angel…ze zijn práchtig! Práchtig! Práchtig!" riep de bijenkoningin.

Torretje Tor zuchtte opgelucht.

"Dat moet gevierd worden! Iedereen moet zien dat ík de mooiste schoenen heb! RUPS!!"

Een harige rups kwam snel aangekropen. Rups was de huishoudster van Kwien, zij moest het honingpaleis netjes houden, vrij van stof, web en modder. En ook alle schoenen van Kwien werden regelmatig door haar opgepoetst. Het was Rups' taak om alles te doen blinken en te zorgen dat alles verliep volgens de wensen van de bijenkoningin.

"Bij mijnen angel, ik wil een feest!" zei Kwien tegen Rups.
"Een feest, koningin?" vroeg Rups verbaasd.
"Ben je niet alleen krom en lelijk, maar nu ook al doof? Jà, een feest!" antwoordde de bijenkoningin scherp. "We nodigen iedereen in het land uit! Ze moeten allemaal naar mijn nieuwe schoenen komen kijken!"

Rups keek verbaasd naar Torretje Tor. Hij haalde zijn schouders op en glipte er stilletjes vandoor.

"Wie moet ik allemaal uitnodigen, mijn koningin?"
"Hoezo, wie? Alle insecten van mijn land. De mieren…"
"Maar de mieren zijn bezig met uw verhuis. Krijgen ze vrijaf voor het feest?"

“Bij mijnen angel: neenee, ze mogen niet luieren, ze moeten mijn meubels en spulletjes verhuizen. En hun kinderen, de kleine miertjes?”
“Die sleuren ook. U gaf hen de opdracht de grote mieren te helpen met verhuizen, omdat het anders niet snel genoeg gaat. Zij zijn allemaal van de schoolbanken af gehaald om hun ouders te komen helpen .”
“OK, niet de mieren dan. De spinnen!”
“Die bewaken uw schoenen en nemen ongehoorzame insecten gevangen.”
“Bij mijnen angel, niet de spinnen! Ah ja, dat gaat niet. Het is hun plicht om webben te maken om mogelijke dieven te strikken. En ze moeten lastige insecten in de gevangenis stoppen. De kevers!”
“De kevers zorgen altijd voor de muziek. Ik kan natuurlijk op zoek gaan naar een ander koor?”
“Bij mijnen angel, die kevers moeten zingen voor hun koningin! Kevers hebben geen tijd om te dansen. We kunnen de lieveheersbeestjes vragen!”
“Maar die zijn door u over het hele land verspreid, koningin. En ze mogen pas terugkeren om nieuws en de laatste roddels aan u te komen vertellen.”
“Bij mijnen angel, die roddels wil ik niet missen. Is er dan geen enkel insect in mijn land dat ik kan uitnodigen?!”

Al een paar dagen stond een grote groep sprinkhanen voor de poorten van het paleis. De sprinkhanen kwamen uit de woestijn. Door de droogte konden ze daar niet blijven wonen. Ze lieten hun huisjes achter en gingen op zoek naar een nieuw plekje voor hen en hun kinderen. Na lang zwerven waren de sprinkhanen in het land van Kwien aangekomen. Ze wilden er graag blijven en ze hadden de bijenkoningin aangeboden om voor haar te komen werken. Maar Kwien had hun uitgescholden. Ze vertrouwde deze tjirpende insecten voor geen haar! Kwien was ervan overtuigd dat ze haar schoenen wilden stelen en ze had gebulderd dat ze terug moesten gaan van waar ze kwamen.

“Mag ik u een voorstel doen, mijn koningin?”
“Ja, zég het dan toch, hé!”
“Misschien kan u de sprinkhanen binnenlaten? Zij kunnen ons helpen met het vele werk en zo zou iedereen tijd hebben om ’s avonds naar uw prachtige schoenen te komen kijken.”
“Zijn die vuile beesten hier nu nog? Weg ermee! Weg ermee! Dat gespuis uit de woestijn in mijn land en op mijn feest?? Jij lelijke, domme rups! Geen denken aan! In nog geen honderd jaar. Dan feest ik nog liever alleen!!”

Zo gezegd, zo gedaan. De spinnen moesten de sprinkhanen voorgoed uit het land verjagen. En diezelfde avond nog was het feest in het honingpaleis. De koningin zat op haar sierlijke troon. Aan haar poten blonken haar nieuwe schoenen. De kevers speelden en zongen de vrolijkste en mooiste deuntjes…Maar er was niemand om ernaar te luisteren.
De hele avond lang staarde Kwien naar haar mooie schoenen. In het begin keek ze nog vrolijk. Maar hoe later op de avond, hoe meer haar trotse pootjes leken te gaan hangen. En hoe triester en sipper de blik van de koningin wel leek.

Plots werd er op de deur geklopt. Het waren de lieveheersbeestjes. Kwien was dolgelukkig dat er toch eindelijk iemand op haar feest was. Maar niet voor lang.
De lieveheersbeestjes brachten namelijk zeer slecht nieuws. Vanuit alle hoeken van het land bereikte hen het bericht dat er droogte heerste in het land! Erge droogte! Alle meertjes, alle poelen, alle kuilen en alle grachten stonden droog in het land van Kwien. Het zou niet lang duren of de voedselvoorraden zouden opgeraken. En zelfs al aten ze het hele paleis op, dan nog zouden ze langzaam maar zeker honger gaan lijden.
Kwien vloekte: “Bij mijnen angel, wat nu gedaan?! Rups! Rups! Waar zit dat lelijke beest? ’t Is altijd hetzelfde. Als je ze nodig hebt zijn ze niet te vinden. Wat moet ik nu toch doen?”
Kwien gaf de lieveheersbeestjes opdracht haar huishoudster te gaan zoeken. Tevergeefs. Rups was nergens te vinden.
Ze riep de sterkste mieren bij zich. Ze vroeg hen haar helemaal tot in de hoogste toren van het honingpaleis te dragen. De mieren stelden geen vragen en tilden haar op. Ze puften en zweetten

onder het zware gewicht van hun koningin. Na vele trappen kwamen ze éindelijk in de toren aan. Kwien ging voor het open venster van de paleistoren staan. Ze ademde diep in en schreeuwde zo luid als ze kon: “Rups, bij mijnen angel, hier zal je voor boeten Rups!”. Kwiens woorden echoden na: Rups, rups, rups…Bij mijnen angel, angel, angel,…Hier zal je voor boeten, boeten, boeten…

“Waarvoor zal ik boeten, mijn koningin?”
Het was de stem van Rups. Kwien schrok en keek de kamer rond. Maar hoe goed ze ook zocht, ze vond nergens haar kromme, harige huishoudster. Waar kwam die stem vandaan?
“Hier ben ik koningin. Buiten in de lucht.”
Dat was beslist de stem van Rups! De bijenkoningin keek uit het raam. Het enige wat ze zag was een mooie vlinder die voor het torenraam fladderde.
“Ben jij dat? Lelijke Rups??” vroeg Kwien verbaasd.
“Ja, mijn koningin. Ik ben een vlinder geworden.” lachte Vlinder- Rups. “En ik breng goed nieuws! Ik heb mijn nieuwe vleugels uitgetest en ben op verkenning gegaan. Zo ben ik de sprinkhanen opnieuw tegengekomen. Ze hebben een nieuw land gevonden. Het is er zo mooi koningin! Echt waar. Je moet het zien. Er is overal water, en mals groen gras. En er is eten in overvloed. Ik heb de sprinkhanen verteld over de droogte in ons land en…. ze nodigen iedereen uit het land van Kwien uit om bij hen te komen wonen!!”

De bijenkoningin moest eventjes slikken toen ze de boodschap van Vlinder- Rups hoorde. Die tjirpende insecten bleken toch nog niet zo slecht als ze had gedacht! En zij had hen zelf enkele weken geleden nog zonder pardon het land uit gezet?!
Kwien trok zich een tijd terug en dacht diep na over wat ze gedaan had.
Vol schaamte besloot ze op de uitnodiging van de sprinkhanen in te gaan. De lieveheersbeestjes vlogen met veel plezier rond en verspreidden razendsnel Kwiens beslissing over het hele land. Het geluk van de insecten kon niet op! De bijtjes zoemden vrolijk en trakteerden iedereen op zoete honing, de kevers begonnen spontaan wondermooie liedjes te zingen en de spinnen maakten voor de kleine miertjes speelballen van hun webben.

Niet veel later kon de grote verhuis beginnen. De insecten pakten hun koffers en sloten één voor één aan in de lange rij voor het honingpaleis. Daar werden ze verder geholpen door de mieren. Dat waren intussen ervaren verhuizers geworden. De mieren voelden zich ontzettend nuttig en blij. Dit keer wisten ze tenminste waaróm ze al die spullen moesten verhuizen.
Vlinder- Rups vloog helemaal naar het begin van de lange rij. En wees hen de weg naar het nieuwe land van de sprinkhanen. Alle insecten begonnen te stappen en volgden haar. Helemaal achteraan slofte hun dikke bijenkoningin Kwien. Met aan haar poten, voor het eerst sinds jaren: schoenen die niet blonken.

Werkblad 17: Tekeningen insecten

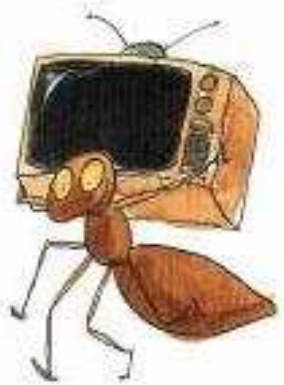

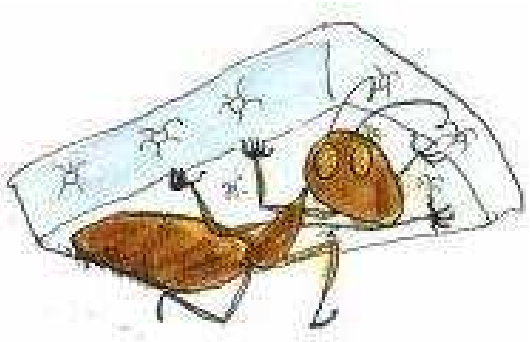

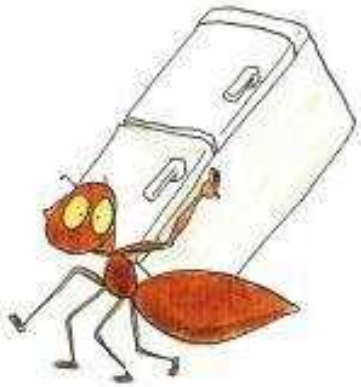

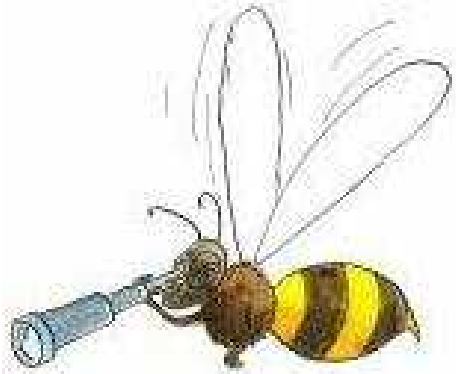

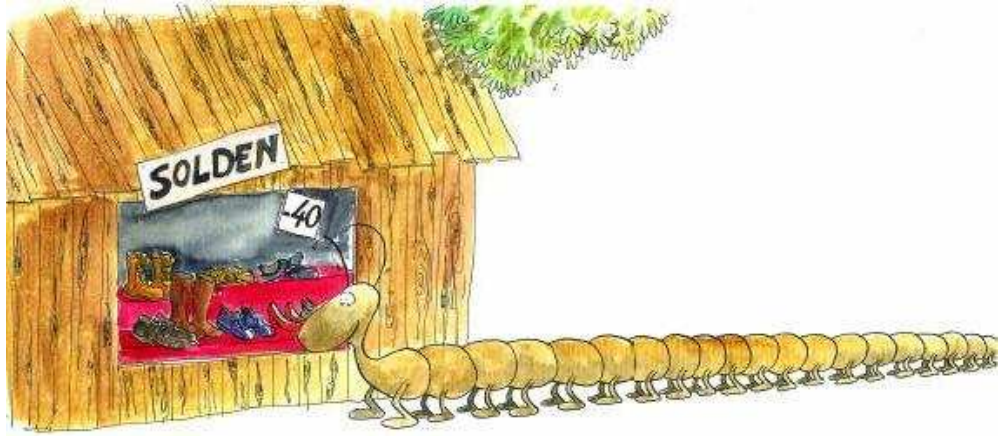
SOLDEN
-40

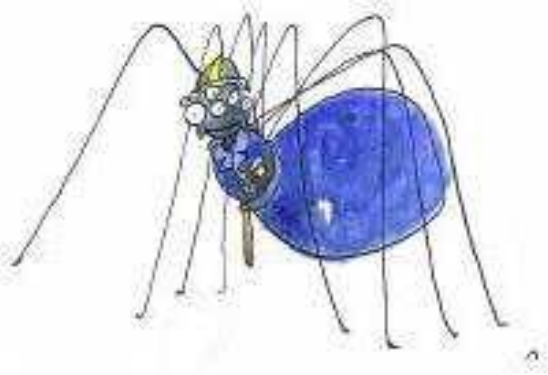

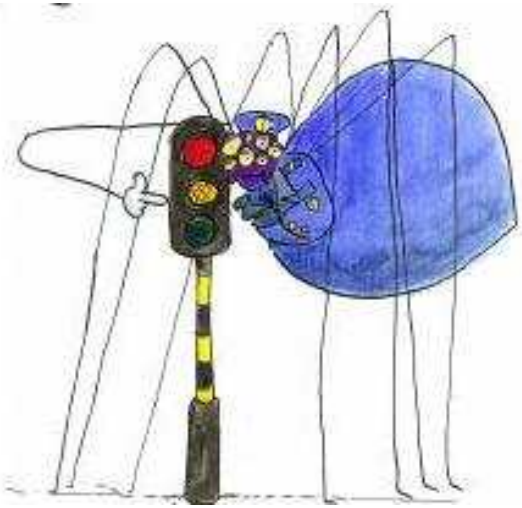

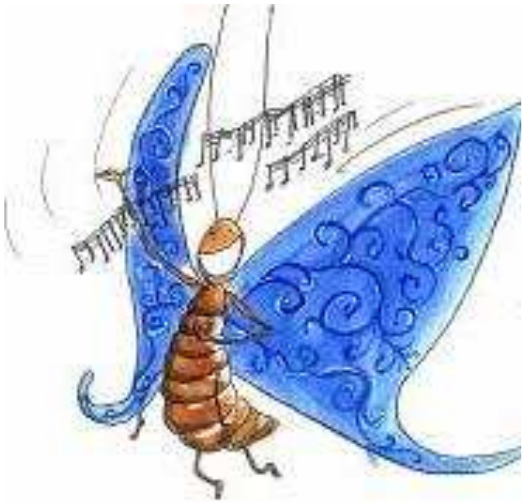

Werkblad 18: Schilderijen maken

1. Waarnemend schilderen of tekenen

Zorg dat er in de klas voldoende verkleedattributen aanwezig zijn. Enkele kinderen kunnen model zijn, de anderen de kunstenaars. Laat de kinderen zelfstandig kiezen.

Bevestig het model in zijn/haar rol: fier rechtopstaand, in een beweging of een grappige houding.

Ook de kunstenaars moeten in hun rol kunnen komen. Geef hen bv. een hoed of een snor en laat hen een palet hanteren. Zo worden zij nog meer 'kunstenaar'.

Laat de kunstenaars bv. met houtskool tekenen op bruin inpakpapier, dat vormt een mooie combinatie. Het papier kan op een tafel of op de grond liggen, maar het kan ook opgehangen worden.

TIP: Laat de kinderen in een eerste fase eerst experimenteren met het voor hen vaak nieuwe materiaal.

2. Abstract aquarel

Materiaal
Licht aquarelpapier, zachte penselen, waterverfdozen, papierplakband, bekers met water, kleurpotloden, schorten en vodden.

Aan de slag
Het aquarelblad verfrommelen en opnieuwe open plooien.
De meest zichtbare lijnen op het blad aanduiden met een kleurpotlood naar keuze.
Kleef het papier nu vast aan de tafel met papierplakband om opkrullen te voorkomen.
Laat de kinderen elk lak in een andere kleur schilderen, het ene al wat donkerder dan het andere, hier en daar lopen de kleuren door elkaar. (Hoe meer water, hoe lichter)
De kleuren kunnen ook gemengd worden.

Als het werkje droog is, de tape verwijderen.

Wanneer je de schilderijen inlijst lijken ze op echt kunstwerkjes!

Werkblad 19: Schoenen knutselen

1. Schoenen maken

Vergroot onderstaande tekening op stevig karton. Kleur de schoen mooi in met stiften of kleurpotloden. Plooi de schoen op de lipjes om (dit gaat handig als je eerst met een punt van de schaar over de lijn gaat). Vouw de lijnen langs de zool van de schoen naar binnen en plak het lipje vast met wat lijm, als laatste plak je de gesp van de schoen
vast.

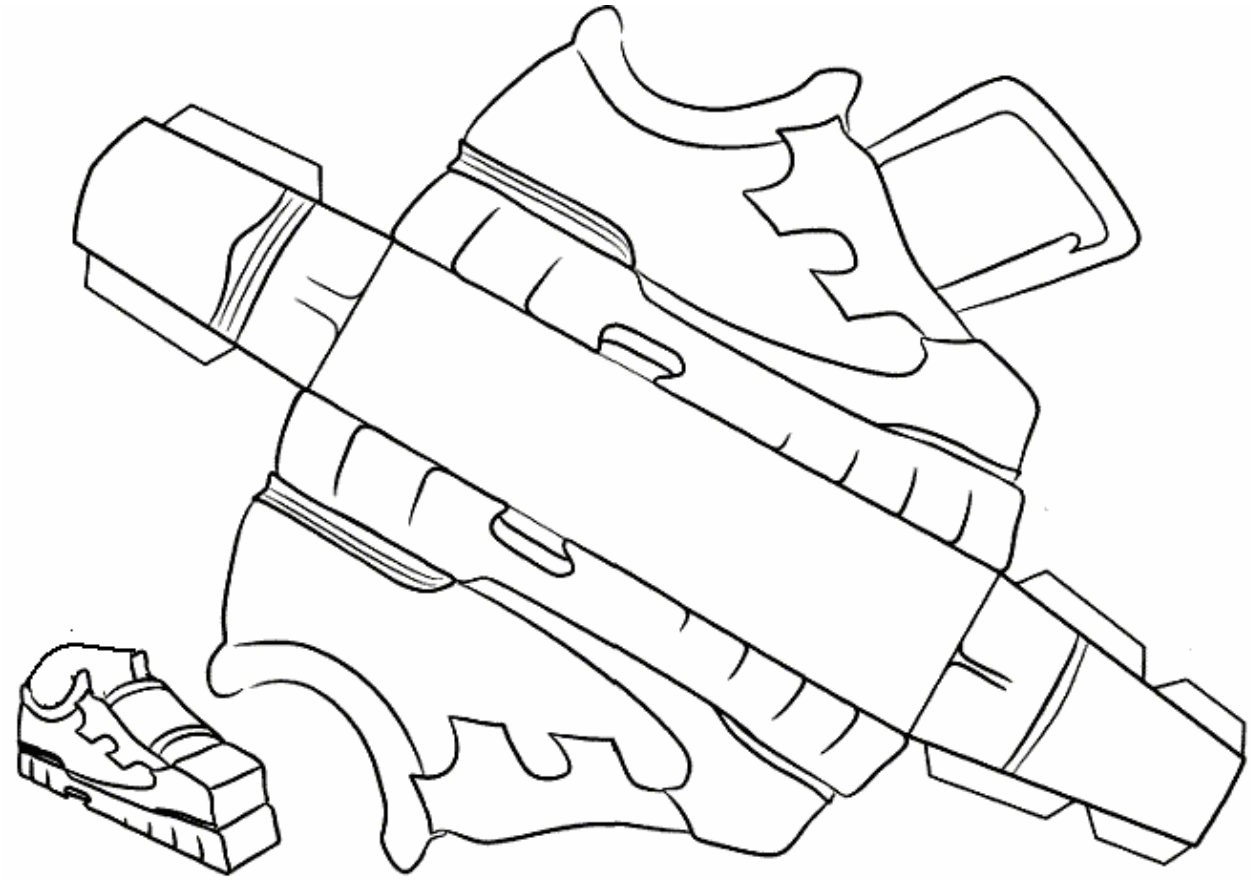

2. Knutselen met oude schoenen

Laat de kinderen allemaal één of meerdere oude schoenen mee naar school brengen. Je kan hiervoor uiteraard van alles gebruiken: schoenen, pantoffels, laarzen, klompen, slippers enz. Het moeten natuurlijk wel schoenen zijn die niet meer gedragen worden, want ze komen niet meer terug! Misschien is er nog een mama die een paar pumps met hoge hakken heeft?

Laat de kinderen de schoenen versieren met behulp van allerlei materialen: verschillende soorten pasta, noten, verf, spuitbussen, strikken, touwtjes, linten, allerlei voorwerpen van papier maché.

Werkblad 20: Spiegels met lijst maken

Materiaal:
Knutselkleding, schaar, potlood, satéprikker, tegel, aluminiumfolie, stukje karton (ca 15x12cm), kunststof spiegeltje (7x7cm), verschillende kleuren Fimo.
(Met aangepast materiaal kan je uiteraard ook grotere exemplaren maken)

Pak het karton eerst (als een cadeautje) in met aluminiumfolie. Neem dan vier lengtes aluminiumfolie en rol ze in de lengte op.
Leg de rolletjes langs de rand van je karton en knip ze ruim af zodat je ze naar de achterkant kunt omvouwen. Druk de achterkant nu zo plat mogelijk. Pak het geheel nogmaals helemaal in en maak de binnenste randjes en de bodem mooi strak.

Besluit welk thema je spiegel gaat krijgen (bv zee of jungle). Rol stukjes Fimo plat in de achtergrondkleur van het thema en bekleed de lijst ermee.
Waar de spiegel komt is het niet nodig om klei aan te brengen.
Leg de spiegel op de plaats waar die moet komen maar lijm hem *niet* vast zodat je weet waar je de versiersels kan plaatsen. Probeer je lijst zoveel mogelijk te versieren.

Bak de knutselwerkjes, zonder de spiegel, af in de oven (20 minuten op 130 graden) Wanneer ze afgekoeld zijn, kan je de spiegel erop lijmen en de beschermlaag van de spiegel verwijderen.

Werkblad 21: Prinsessenkroon maken

Materiaal
Groot vel karton (goud of zilverkleurig), schaar, potlood, nietmachine, materiaal om te versieren: verf, glitterlijm, vilten lapjes,…
Werkwijze
Print het onderstaande patroon en knip het uit. Dat is de helft van je kroontje. Leg het patroon op een groot karton aan de lelijke kant, met het korte rechte stukje van het patroon halverwege je karton. Omtrek het met een potlood. Sla het patroon nu om naar de lege helft van het karton zodat het korte rechte stukje van je patroon tegen de potloodlijn van het andere rechte stukje ligt. Omtrek hem nog een keer om. Als je het goed hebt gedaan, staat er nu een hele kroon op je karton. Knip hem uit, maak hem op maat, versier hem en niet hem daarna vast.

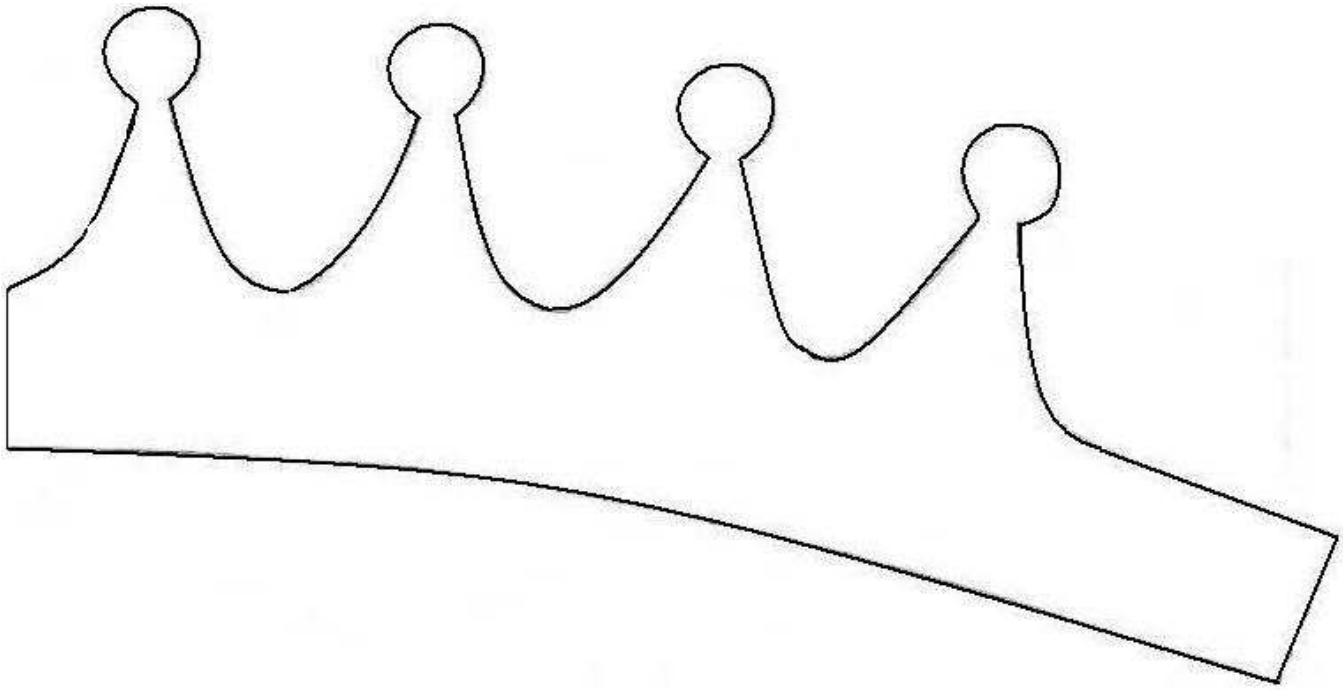

Werkblad 22: Zelf muziekinstrumenten maken

Muziek maken hoeft niet altijd met echte instrumenten. Muziek kun je ook maken met… keukenspullen.

Rammelaar
Vul plastic flesjes, lege plastic hulsjes van fotorolletjes,.. met wat kralen/erwtjes/bonen. Dop erop, en je hebt een rammelaar.

Trommel
Beplak een groot blik babyvoeding met deksel met vrolijke plakplastic en je hebt een leuke trommel.

Gitaar
Doe enkele elastieken rond een broodtrommel. Ze kunnen trillen net als de snaren van een gitaar.

Waterorgel
Vul enkele glazen flesjes met water. Het water in het flesje zorgt voor de toonhoogte. Zo krijg je een flessenorgel.

Bellenbandjes en staafbelletjes
Neem een stuk elastiek en knoop er een of meerdere belletjes aan vast. Na ieder belletje een knoop in de elastiek leggen. Dit zorgt voor een mooi helder geluid.

Tamboerijn

Wat heb je nodig?
2 papieren bordjes, vulling (bv. rijst, bonen), cadeaulint, schaar, verf, nietmachine.

Beschilder (of beplak) de papieren bordjes met vrolijke kleurtjes. Wanneer ze droog zijn, strooi je op de binnenkant van één bord wat rijst of bonen. Leg het andere bordje er als een deksel op niet de randen aan elkaar vast. Bevestig eventueel wat vrolijk gekleurde linten onderaan de tamboerijn.

Reuze schudkoker

Neem 3 x 2 bekertjes doe in één van de twee een beetje rijst . Lijm de twee bekers op elkaar (goed laten drogen) en lijm ook de geplakte bekers tegen elkaar. Versier het geheel met crêpe –papier, linten, … Uiteraard kunnen er ook meer (of minder) bekers gebruikt worden.

Sambaballen
Plak om ballon gevuld met lucht en rijstkorrels, papier-maché en maak er een bamboestokje aan en je hebt een sambabal.

Werkblad 23: Zelf speelgoed maken

Ring aan een stokje

Wat heb je nodig?

Kleef onderstaande ring op een stuk karton. De kinderen knippen of prikken de ring uit en versieren hem met allerlei kleurtjes.
Het stokje kunnen ze ook versieren met verf, stift, kleven..
Maak de ring met een touwtje vast aan het stokje. De kinderen proberen nu de ring over het stokjes te laten glijden door de ring op te gooien.
(In plaats van een stokje kan je ook een saté- stokje of een rietje gebruiken)

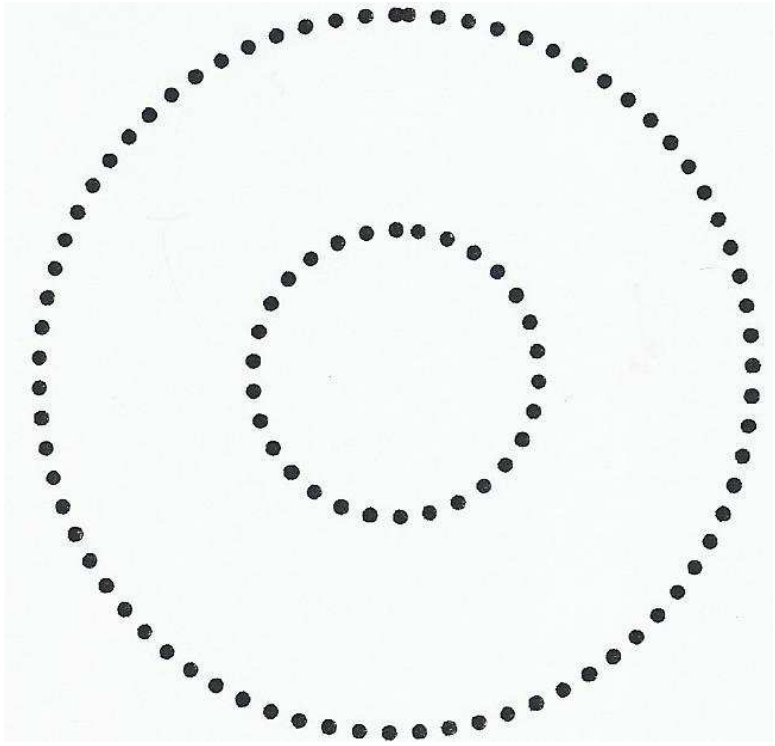

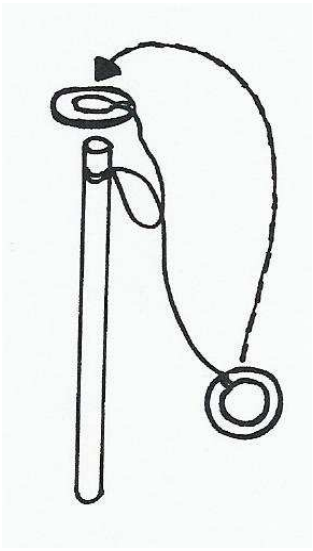

Balletje in beker
Laat de kinderen enkele balletjes maken van papier-maché of met aluminiumfolie.
Prik met een naald een touwtje door een balletje en knoop het andere uiteinde vast aan kartonnen beker.
De beker kan versierd worden met zelfklevers, verf, stiften, kleurtjes, vilten voorwerpen,linten, strikken,…
De kinderen proberen nu het balletje in de beker te krijgen door het op te gooien.

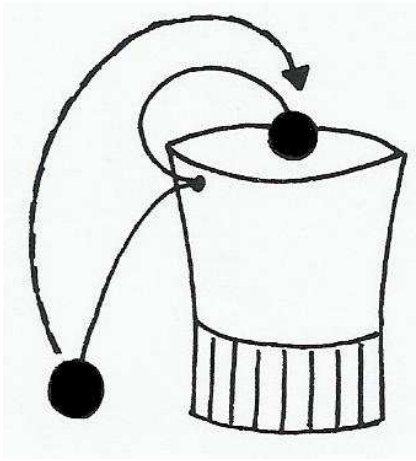

Werkblad 24: Hoe wordt een rups een vlinder?

Knip onderstaande foto's uit en plak ze in de juiste volgorde:

(Foto's: wikimedia)

Werkblad 25: Tekening vlinder

Geef deze vlinder enkele mooie kleuren met potloden, stiften, verf of kleef hem in met allerlei materialen: wol, propjes papier, watjes…
(om te vergroten)

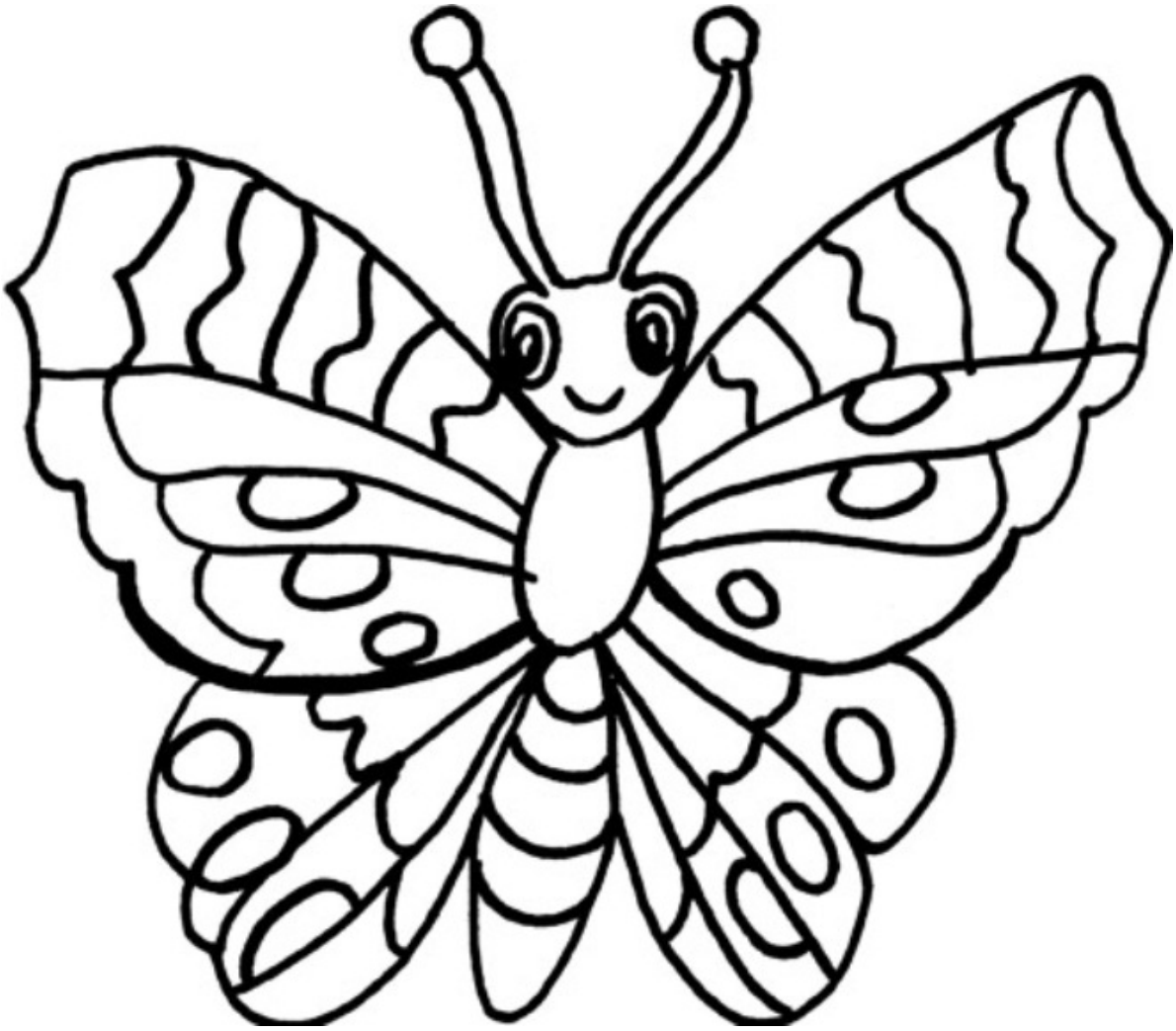

Werkblad 26: Ren je rot

Op de grond liggen verschillende personages uit het verhaal (zie tekeningen werkblad 17)
De Juf geeft woorden die telkens iets te maken hebben met één van die personages en roept dan 'Ren je rot!'.
De kinderen zetten zich zo snel mogelijk bij het personage waarover het gaat.
Hebben ze het juiste personage gekozen dan krijgen ze een punt.
Doel van het spel: om ter meeste punten behalen.

	Kwien	gemeen- koningin- schoenen- kroon..
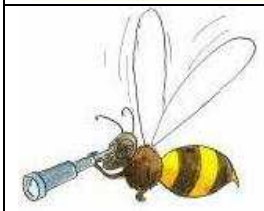	**Bijen**	honing- werken- werken- werken
	Vlinder	lelijk- poetsen- rups
	Lieveheersbeestje	krant- zwarte stippen- nieuws
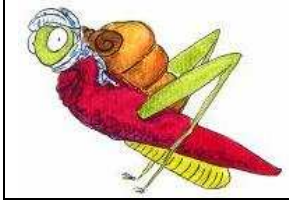	**Sprinkhanen**	geen huis- geen water- op de vlucht

Werkblad 27: Muziekpakket

Maak een muziekpakket. Steek onder elk laagje papier een vraag over het verhaal 'Het land van Kwien' en/of een opdracht die iets te maken heeft met een insect uit het verhaal.
De kinderen geven het pakket door tot de muziek (CD 'Het land van Kwien') stopt. Het kind dat op dat moment het pakket vastheeft, mag een laagje papier verwijderen en voert de opdracht uit.

Opdrachten:

- Welk dier uit het verhaal heeft alleen maar kapotte schoenen.
- ➢ Maak allemaal samen een lange rij en stap als een duizend-poot.

- Welke dieren moeten honing maken voor Kwien?
- ➢ Fladder allemaal tegelijk zoemend als bijtjes in het rond.

- Welke dieren uit het verhaal van Kwien hebben niet genoeg water?
- ➢ Spring als sprinkhanen rond.

- Welk dier uit het verhaal van Kwien heeft wel 100 paar schoenen?
- ➢ Alle kinderen stappen fier als een koningin door elkaar.

- Welke dieren moeten altijd Kwiens spullen verhuizen?
- ➢ Alle kinderen kruipen als mieren rond met een ander kind op de rug.

- Welke dieren uit het verhaal houden van muziek maken?
- ➢ Zoek een voorwerp in je buurt waarmee je muziek kan maken. Maak allemaal samen muziek.

- Ken je een liedje of een versje over een dier (andere kinderen mogen helpen)?
- ➢ Zing of zeg het samen op.

- Welke dieren uit het verhaal helpen Kwien om andere dieren op te sluiten?
- ➢ Gooi een bol touw van de ene kant van de cirkel naar de andere zodat je een spinnenweb krijgt.

- ……

Werkblad 28: Insecten maken in papier maché

Wat heb je nodig?

Enkele oude kranten, behangerslijm, een oude kom of emmer
Scheur de kranten in kleine stukjes en doe ze in een emmer of kom.
Giet er beetje bij beetje behangerslijm bij. Meng en kneed alles goed door elkaar tot je een zachte pasta krijgt. Hoe langer je met je vingers kneedt, hoe fijner de pasta wordt. Deze pasta kan je gebruiken als klei of plasticine om een insect naar keuze te maken.
Laat de afgewerkte vorm drogen (hard worden) en werk hem af met verf en allerhande andere materialen…

TIP: Het kan handig zijn de kinderen een filmpje en/of tekeningen te tonen van de verschillende insecten uit het verhaal. Op het internet vind je massa's inspiratie (google/afbeeldingen). Enkele voorbeelden:

(foto's: Wikimedia Commons)

Bibliografie

L. DEPONDT (samensteller), Kleuters en ik, Doeboek 1, Handen uit de mouwen,
Theater Fierene, Lessenpakket bij De prinses zonder haar

Met dank aan:

De Kinderrechtswinkels vzw voor het gebruik van hun tekeningen